

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВИКОРИСТАННЯ НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ
БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ У ГАЗЕТАХ "VÖRÖS ZÁSZLÓ" ТА
"BEREGI HÍRLAP"

Балог Даніел Жолтович

Студент II-го курсу

Освітня програма «Мова і література угорська»

Спеціальність 035 «Філологія» 035.071 «Мова і література угорська»

Рівень вищої освіти: магістр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 107 / 14.10.2024.

Науковий керівник:

Черничко Степан Степанович

доктор наук, професор

Завідувач кафедри

Берегсасі Аніко Ференцівна,

зав. кафедри, доктор габілітований, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 202_

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра філології

Кваліфікаційна робота
ВИКОРИСТАННЯ НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ
БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ У ГАЗЕТАХ "VÖRÖS ZÁSZLÓ" ТА
"BEREGI HÍRLAP"

Рівень вищої освіти: магістр

Виконавець: студент II -го курсу

Балог Даніел Жолтович

Освітня програма «Мова і література угорська»

Спеціальність 035 «Філологія» 035.071 «Мова і література угорська»

Науковий керівник: **Черничко Степан Степанович**

доктор наук, професор

Рецензент: **Газдаг Вільмош Вільмошович**

доктор філософії, доцент

Рецензент: **Петгев Йозеф**

доктор наук, професор

Берегове

2025

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Filológia Tanszék

**A BEREGSZÁSZI JÁRÁS TELEPÜLÉSNEVEINEK HASZNÁLATA A
VÖRÖS ZÁSZLÓ ÉS A BEREGI HÍRLAP HASÁBJAIN**

Magiszteri dolgozat

Készítette: Balogh Dániel

MA II. évfolyamos magyar nyelv és irodalom

szakos hallgató

Témavezető: Dr. Csernicskó István

a tudományok doktora, professzor

Recenzens: Dr. Gazdag Vilmos

PhD, docens

Recenzens: Prof. Dr. Pethő József

PhD, egyetemi tanár

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I: ВСТУП.....	6
1.1. Предмет і мета роботи.....	6
1.2. Методологія дослідження.....	6
1.3. Короткий огляд літератури за темою	7
РОЗДІЛ II: НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ КОЛИШНЬОЇ БЕРЕГІВСЬКОЇ РАЙОНИ... 9	
2.1. Радянська окупація і перехідний період	9
2.2. Адміністративна реформа 1946 року.....	15
2.3. Мовна політика на Закарпатті в початковий період	19
РОЗДІЛ III: ВСТУП ДО ГАЗЕТ «VÖRÖS ZÁSZLÓ» ТА «BEREGI HÍRLAP»... 25	
3.1. Загальна інформація.....	25
3.2. Напрямки дослідження та перешкоди.....	35
3.3. Знайомство з газетою «Beregi Hírlap»	39
РОЗДІЛ IV: ВИКОРИСТАННЯ НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ В РАЙОННІЙ ГАЗЕТІ.....	41
4.1. Варіації назв м.Берегово	41
4.2. Назви сіл району.....	61
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	82
РЕЗЮМЕ	86
СПИСОК РИСУНКІВ.....	87
СПИСОК ЗОБРАЖЕНЬ.....	90
СПИСОК КАРТ	90
СПИСОК ТАБЛИЦЬ	90

TARTALOMJEGYZÉK

I. FEJEZET: BEVEZETÉS.....	6
1.1. A munka tárgya és célja.....	6
1.2. A kutatás módszere.....	6
1.3 A téma szakirodalmának rövid áttekintése.....	7
II. FEJEZET: A VOLT BEREKSZÁSZI JÁRÁS TELEPÜLÉSEI.....	9
2.1. Szovjet megszállás és átmeneti időszak	9
2.2. Az 1946-os közigazgatási reform	15
2.3. Nyelvpolitika Kárpátalján a kezdeti időszakban	19
III. FEJEZET: A VÖRÖS ZÁSZLÓ ÉS A BEREGI HÍRLAP BEMUTATÁSA.....	25
3.1. Általános tudnivalók.....	25
3.2. Kutatási területek és akadályok	35
3.3. A Beregi Hírlap bemutatása	39
IV. FEJEZET: AZ EGYKORI BEREKSZÁSZI JÁRÁS TELEPÜLÉSNEVEI A JÁRÁSI LAPBAN	41
4.1. A járási székhely, Beregszász névváltozatai	41
4.2. A járáshoz tartozó falvak névformái	61
ÖSSZEFOGLALÁS	81
IRODALOM- ÉS FORRÁSJEGYZÉK	82
REZÜMÉ.....	86
KÉPEK JEGYZÉKE	87
ÁBRÁK JEGYZÉKE.....	90
TÉRKÉPEK JEGYZÉKE	90
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	90

I. FEJEZET: BEVEZETÉS

1.1 A munka tárgya és célja

Magiszteri munkám témája A Beregszászi járás településneveinek használata a Vörös Zászló és a Beregi Hírlap hasábjain. Témaválasztásom oka Kárpátalja történetének fontossága volt. Motivációs hátterében a szülőföldemhez, Kárpátaljához való ragaszkodás állt. Előző kutatásaimat Beregszász középkori, kora újkori, dualizmuskori és II. Világháborús időszakának történetéből írtam, amelyben hangsúlyt fektettem a város adminisztratív, oktatási, építészeti, kulturális, valamint a történelmi egyházakhoz is kötődő fontosabb eseményeire, amelyek Beregszász fejlődésében szerepet játszottak. Kutatásom tárgya Kárpátalja, azon belül a Beregszászi járás közigazgatásának rendszerváltoztatása és annak településneveire gyakorolt hatása. A kutatás célja a két sajtóorgánumban változatosan használt beregszászi járási településnevek összegyűjtése, számonkénti rendszerezése, majd azok politikai elemzése. A munka témájának aktualitása jelenvaló, ugyanis eddig nem született olyan tudományos munka, amely a beregszászi járás településneveinek Vörös Zászló és a Beregi Hírlap hasábjain történő használatát összesítette, vizsgálta volna. A Vörös Zászló, mint a legszélesebb körben olvasott kárpátaljai magyar sajtóorgánium nyelvezete a Szovjetunió Kommunista Pártja által elvárt szintű volt, amelyben változatosan voltak használatban a különböző településnevek hol a cirill, hol a történelmi nevek formájában. A kutatás problematikájához tartozik a szűkebb értelemben vett szakirodalomhiány, a Vörös Zászló cikkeinek pártcentrikus nyelvezete, a kutatottság szerénysége. A Beregi Hírlap, mint a Vörös Zászló utódlapja, a történelmi településneveket alkalmazta szakítva az előző rendszerben „meghonosodott” hagyománnyal. A magiszter munkát 3 fejezetre bontottam. Az első fejezetben röviden bemutatom a két sajtóorgániumot. A második fejezetben a beregszászi járás településeinek Vörös Zászló hasábjain belüli használatát és azok nyelvpolitikai hátterét vizsgálom. A harmadik fejezetben a beregszászi járás településeinek Beregi Hírlap hasábjain belüli használatát, azon belül is a független Ukrajna nyelvpolitikai háttértörténetét és a történelmi nevek visszaadásának folyamatát vizsgálom meg.

1.2. A kutatás módszere

A kutatást a mesterképzés 2 teljes évére bontottam fel. Elsősorban a Vörös Zászló és a Beregi Hírlap cikkei töltöm le az Arcanum adatbázisáról. A két sajtóorgánumban található településneveket táblázatokban rendszerezem. Az adatfeldolgozás során a történelmi-, cirill

változatú-, latin betűkkel írt cirill változatokat külön kategóriákban tüntetem fel. Másodsorban a Kárpátalja történetével foglalkozó tudományos szakmunkákat gyűjtöm össze és a bennük fellelhető információk alapján vizsgálom meg a településnevek változatos használatának politikai, elsősorban nyelv- és állampolitikai okait.

1.3 A téma szakirodalmának rövid áttekintése

Magának a helységnév kutatásnak történelmi gyökerei a XIX. századig nyúlnak vissza, azon belül is Lehoczky Tivadar munkásságáig. Lehoczky „Beregvármegye monographiájában” a települések történetével, a Századokban „Beregvármegyei helységnevek származtatása” és az Ethonográphiában publikált „Beregmegyei helységnevek” tanulmányaiban mind a magyar, mind a ruszin települések neveinek eredettörténetét írta le.

A nyelvpolitikával kárpátaljai vonatkozásában Csernicskó István, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorának munkássága hozható fel, amelyekben részletesen vázolja a szovjet nyelvpolitikát magát és annak kárpátaljai vonatkozásait. Főbb szakirodalomként A magyar nyelv Ukrajnában, Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867-2010), Nyelvpolitika és nyelvi tájkép többnyelvű környezetben Kárpátalja példája, A dinamikusan változó nyelvi tájkép Kárpátalja példája című munkái tekinthetők.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék oktatói által megírt „Kárpátalja története. Örökség és kihívások” monográfiában Dobos Sándor Községnév változások és -rendezések a mai Kárpátalja területén (1898–2000) című alfejezetében taglalja a községnevek változását a XIX. század végétől 2000-ig. Magyar helységnevek Kárpátalján: kodifikációs kísérletek és eredmények (1989–2000) című, a Fórum Társadalomtudományi Szemlében megjelent tanulmányában a történelmi előzmények mellett részletesen kitér a kisebbségek nyelvpolitikájára és több település történelmi nevének 1991 utáni visszaállításáról.

Sebestyén Zsolt Kárpátalja helységnevei című szótárában a történelmi régió összes településének neveit vázolja fel a történelem során, amely a témához kapcsolódóan a különböző években használt változatokat sorolja fel. Magyar helynévkutatás Kárpátalján című tanulmányában magáról a helységnév kutatásról, annak előzményeiről és fontosabb képviselőinek munkásságát vázolja fel. A helységnevekhez kapcsolódik Beregszászi Anikó Magyar helységnevek Kárpátalján a nyelvi tervezés tükrében című tanulmányában a kezdeti szovjetesítés mellett már a történelmi nevek kérdésében felhozott folyamatokat is taglalja, köztük a Hungarológiai Központ több pontos álláspontját is. Lizanec Péter Kárpátalja

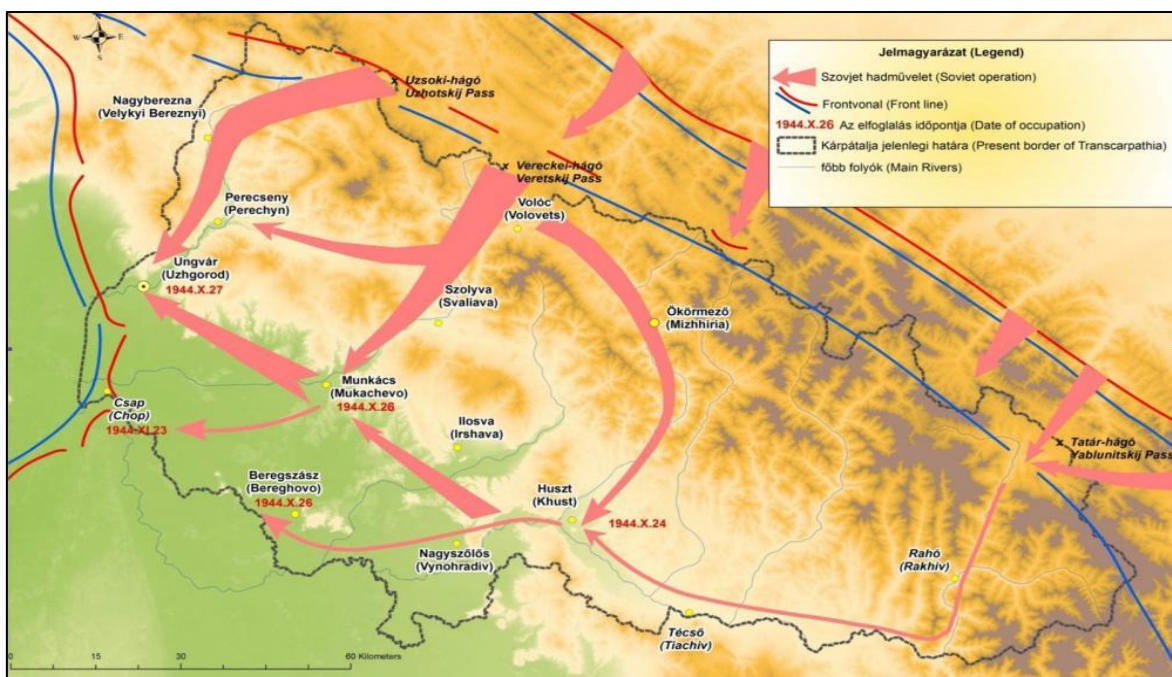
helységnevei című írásában az előzménytörténet mellett a szovjetesített településneveket felvázolja, valamint az 1988-as találkozót, amelyben a lakosság körében használt névváltozatot használatát javasolták, de nem jártak sikerrel. Egy ötpontos elvrendszert vázol fel a történelmi nevek használatáról és annak „balsorsáról”.

A Vörös Zászlóról külön szakirodalom nem látott napvilágot, csupán tanulmányokban, kötetekben foglalkoztak vele kisebb-nagyobb terjedelemben. Dupka György Kárpátalja magyar művelődéstörténete Kultúrtörténeti fejezetek Trianontól napjainkig című munkájában csupán pár sorban ír a sajtóról, azon belül is az indulásáról, hány példány jelent meg és milyen gyakran. Csernicskó István munkáiban is csak néhány gondolat erejéig említi, mivel nem a fő kérdések közé tartozik. Apró István és Paál Vince szerkesztésében jelent meg A határon túli magyar sajtó Trianontól a XX. század végéig című kötet, amelyben több információt osztanak meg az olvasóval a felhozott sajtóról.

II. FEJEZET: A VOLT BEREKSZÁSZI JÁRÁS TELEPÜLÉSEI

2.1. Szovjet megszállás és átmeneti időszak

Kárpátalja területe a II. világháború végén két megszállást élt meg: 1944 márciusában a németet, amely során a terület zsidó lakosságát május közepén Auschwitzba szállították és 1944 októberében, amikor a szovjetek vonultak be a régióba. Az ide bevonuló 4. Ukrán Frontot a Trubcsevszk városában született Ivan Petrov tábornok vezette (Molnár D. Erzsébet 2021: 501). 1944. október 26-án „szabadították” fel Beregszász és Munkács-, majd másnap a megyeközpont, Ungvár városát (1. térkép), amellyel párhuzamosan a Londonban székelő, Edvard Beneš vezette csehszlovák emigráns kormány gazdasági és újjáépítési minisztere, František Němec Husztra érkezett a következő küldetés teljesítésével: a cseh közigazgatás Kárpátalján történő megszervezése (újjászervezése) (Molnár D. 2021: 501). Itt a „felszabadítás” nem a németek vagy magyarok megszállása alól történt, ugyanis a Szovjetunió szövetségesei a magyar területi revíziós sikereket érvénytelenítették, ezért Kárpátalját, mint csehszlovák területet „szabadítottak fel” 1944 októberében (Csernicskó 1998: 70).

1. térkép: A 4. Ukrán Front hadműveletei Kárpátalján.

Forrás: Csatáry György főszerk. 2021: Kárpátalja története. Örökség és kihívások. II. RF KMF – „RIK-U” Kft, Beregszász – Ungvár.

Letöltés ideje: 2025. május 17, 17:37:12.

Ekkoriban a régió két, egymással párhuzamosan menő átmeneti időszakot élt meg: az első 1944 október – 1945 január között, amikor is létezett egy, a délnyugati vidékeket magába foglaló maréknyi cseh zóna Němecék vezetésével (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 233) és a Kárpátalja jelentős részét uraló szovjet zóna, a második 1944 november – 1946 január között, amikor Kárpáti-Ukrajna néven működik a régió egészen a közigazgatási reformig. (Botlik – Dupka 1991: 51). Němec október végi felhívása, amelyben kérte a lakosság támogatását, sikertelen volt már alaptól a szovjetek jelenléte és a lakosság fogadtatása miatt is. Mindkét fél külön-külön célokkal rendelkezett a területi hovatartozás kérdésében. A csehek az 1938 szeptember előtti állapotokat kívánta visszaállítani Kárpátalján, míg a szovjet vezetés „népi akarat” nyomán be akarta olvasztani a saját közegébe (Molnár D. 2021: 502, 503). A szovjetesítést vezető csoport vezetője Ivan Turjanica (magyar átírásban Turjanica Iván) volt, aki az NKVD ügynökeként a szülővárosában, Munkácsen – ahol november 19-én tartotta meg a Kárpátontúli Ukrajna Kommunista Pártja első, alapító pártkonferenciáját (Molnár D. Erzsébet 2021, 503) – teljesítette a „népi akaratot” 1944. november 26-án, amikor a „Peremoha”, azaz „Győzelem” moziban a Kárpátontúli Ukrajna Kommunista Pártjának Népi Bizottságának 663 képviselője megszavazta „Szovjet-Ukrajna és Kárpátalja újraegyesülését” (1. kép) és kiadták az ehhez kapcsolódó manifesztumot (Csernicskó 2013: 214).

1. kép: Az „újraegyesülés” manifesztumának „megszavazása” a munkácsi Scala (ma „Перемога”) moziban 1944-ben.

Forrás: <https://poltava365.com/img/news/5.jpg>.

Letöltés ideje: 2025. május 14, 18:10:43.

A manifesztum (2. kép) kimondta az „újraegyesülést” az „őshazával”, amely egyhangú ideológiai jellegű volt. 1945. január 1-éig bezárólag a szovjet hatóságok 250 ezer polgár írta alá „önkéntes” úton, amely jelző árulkodó. Azért kellett „önkéntesen” ezt megtenni, mivel a hatalom rákényszerítette akarátát a lakosságra (Molnár D. 2021: 505). Nem ez volt az egyetlen jellemzője a dokumentumnak, mivel a megfogalmazásában is olyan részleteket lehetett kiolvasni, amelyek az addig „támogatott” ukrán ideológiai törekvéseknek ellent mondott. Egyetlen alkalommal sem említette a manifesztum azt a két államalapítási kísérletet, amelyek Kárpátalja területén mentek vége. Név szerint az 1919-ben kikiáltott, Körösmező központú Hucul Népköztársaságot, valamint az 1939. március 15-én, Avgusztin Volosin (Volosin Ágost) által kikiáltott és vezetett Kárpáti Ukrajnát (Csernicskó 2013: 215, 216).

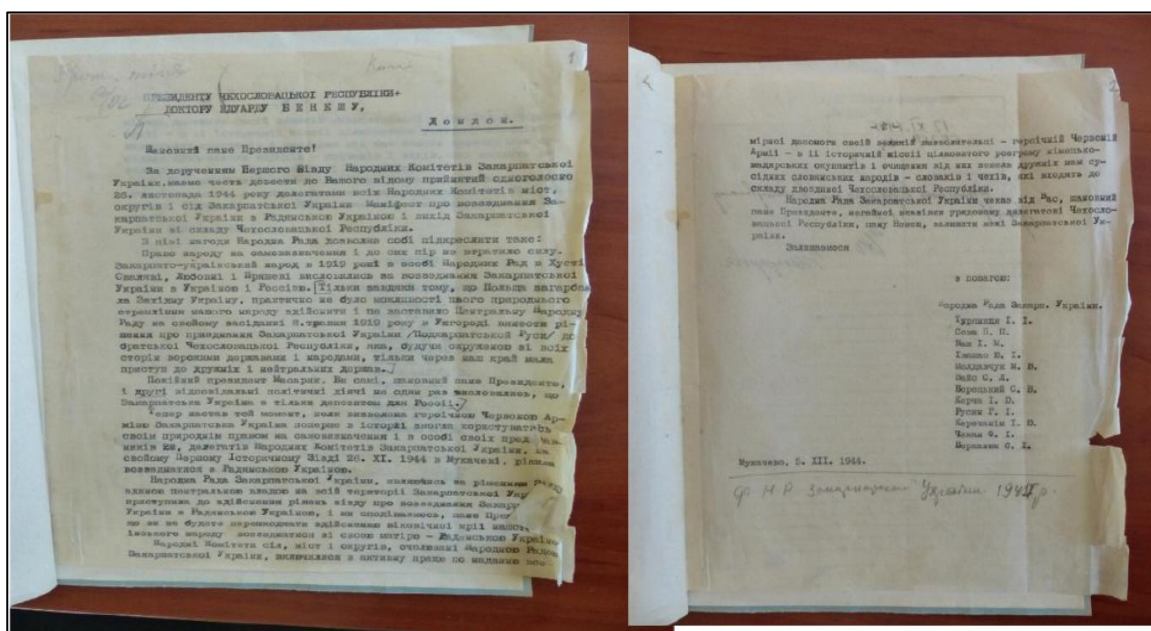
2. kép: Az 1944. november 26-i „újraegyesülés” manifesztuma.

Forrás: <https://poltava365.com/img/news/0.jpg>.

Letöltés ideje: 2025. május 14, 19:47:30.

Ennek oka az volt, hogy Volosint a szovjet történettudomány képviselői hazaáruló és klerikális „reakció” képviselőnek bélyegezték meg (Csernicskó 2013: 215). A november 26-

ai konferencián választották meg a központi hatalmat gyakorló Kárpátontúli Ukrajna Néptanácsát, amelynek Ivan Turjanica lett a vezetője, a hivatalos nyelvvé az ukrán és az orosz vált (Molnár D. Erzsébet 2021: 505). A cseh kormányküldöttség számára is tudomásuladták az elmúlt napok döntését, akiknek a Londonnal való kapcsolattartásuk a helyi szovjet vezetés miatt is akadályokba ütközött. November 28-ai, Londonba küldött jelentésükben fel is sorolták a problémákat: az NKVD folyamatosan figyelte őket, tiszteletlenségbe ütköztek miattuk, a telefonzsínórt és más tulajdonuktól megfosztották, a propagandát a kommunisták teljesen lefedték (Molnár D. Erzsébet 2021: 505). December 3-án kiadta Kárpátontúli Ukrajna Néptanácsa a helyi csehszlovák kormányküldöttséggel való kapcsolat megszakításáról szóló dekrétumot (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 234), amelyet december 5-én a városi és falusi népbizottságokhoz intézett, szintén a kapcsolatmegszakítás figyelembe vevő felhívás követett (Botlik – Dupka 1991: 52). Aznap Benešnek is elküldték Munkácsról a levelet (3. kép), amelyben követelték a kormányküldöttség visszahívását a novemberi kongresszuson „elfogadott újraegyesülésre” és a régió Csehszlovákiából való kilépésével magyarázva (Váradi 2019: 46).

3. kép: A Kárpátontúli Ukrajna Néptanácsának Edvard Benešnek Munkácsról küldött levele a kormányküldöttség visszahívásáról.

Forrás: Váradi Natália 2019: A szovjet hatalom kiépítésének kezdeti lépései Kárpátalján 1944–1946. In.: Betekintő, 2019. 13. évf. 1. sz. 43–57.

Készítés ideje: 2025. május 24, 21:18:10.

Tudomásul véve a döntést, december 8-án elhagyta Kárpátalját a František Němec vezette csehszlovák kormányküldöttség (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 234), majd másnap kiadták a csehszlovák toborzások betiltásáról szóló rendeletet (Botlik – Dupka 1991: 52). Londonba is eljutottak a decemberi napok hírei, viszont a pontot az i-re Sztálin Benešhez írt levele tette, amelyben kinyilvánította a „nép akaratát”: a lakosság maga szavazta meg a Szovjetunióhoz való csatlakozást és nem áll szándékában szembe menni (Molnár D. Erzsébet 2021: 506). Az eseményekkel párhuzamosan folytak a fegyverszüneti tárgyalások Magyarország és a Szovjetunió között 1944. október 28-tól. Hosszas tárgyalások után 1945. január 20-án írták alá a szovjet-magyar fegyverszünetet (4. kép) (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 243), amelynek 2. cikkelyének értelmében az 1937-es határokat visszaállították (Botlik – Dupka 1991: 52).

4. kép: Gyöngyösi János magyar külügyminiszter aláírja a szovjet-magyar fegyverszünetet

Forrás: <https://ujkor.hu/content/az-1945-januari-magyar-fegyverszuneti-egyezmeny>.

Letöltés ideje: 2025. május 14: 21:40:35.

A szovjet-magyar fegyverszüneti tárgyalásokkal párhuzamosan Sztálin Klement Gottwalddal, a későbbi csehszlovák vezetővel tartott megbeszéléseket, aki majd 1948 februárjában átvette az országban a hatalmat (Botlik – Dupka 1991: 53). Benešék részéről szükségszerű volt a szovjetek támogatásának megszerzése, mivel az 1938 előtti határok restaurálását tűzték ki céljuknak. A szovjetek hamar elismerték az 1938 előtti csehszlovák határokat, de saját céljukat 1945-ig nem mutatták ki. A békés megoldást az 1945. április 5-

ei kassai kormányprogram és a május 22-ei ENSZ sajtótájékoztaton is kimondták. 1945. június 29-én Moszkva adott otthont a szovjet-csehszlovák egyezmény aláírásának (Csatáry főszerk. 2021: 506), amely dokumentumot (4. kép) orosz, szlovák és ukrán nyelven fogalmaztak meg és két cikkelyből állt. Ennek értelmében a „nép óhajának megfelelően” Kárpátalja a Szovjetunió részévé vált, ezzel lezárult Kárpátalja területi hovatartozásának kérdése (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 243).

5. kép: Az 1945. június 29-én aláírt szovjet-csehszlovák egyezmény kihirdetése

Forrás: <https://zakarpattya.net.ua/postimages/pub/2015/06/fxqxfq.jpg>.

Letöltés ideje: 2025. május 14, 22:54:05.

2.2. Az 1946-os közigazgatási reform

Az 1945. június 29-én aláírt szovjet-csehszlovák egyezményt mindkét fél ratifikálta még abban az évben. A csehszlovák vezetés november 22-én, a szovjetek november 27-én tették ezt meg (Fedinec – Vehes főszerk. 2010: 217). Kisebb módosítást hajtottak végre a határok kapcsán, ugyanis a Csap-Ungvár vasútvonal határában fekvő magyarlakta területeket is elcsatolták (2. térkép).

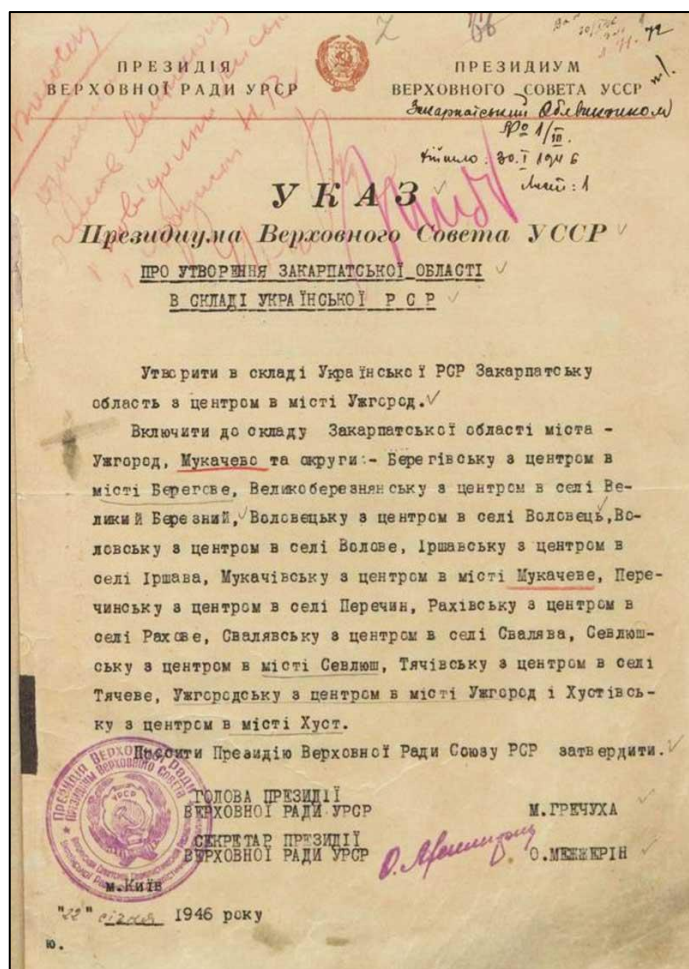
2. térkép: Kárpáti Ukrajna területe az 1945. június 29-ei egyezmény után.

Forrás:

https://uk.wikisource.org/wiki/Про_Закарпатську_Україну#/media/Файл:Про_Закарпатську_Україну._Зобр._№3.png

Letöltés ideje: 2025. május 14, 0:45:25.

Kárpátalja közigazgatási elrendezése 1946. január 22-én módosult, amikor az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége rendelete (5. kép) értelmében Ungvár központtal Kárpátontúli Ukrajna területe Kárpátontúli terület (Закарпатська область) néven beépítették a közigazgatásba (Csernicskó 1998: 70). Két nappal később, 1946. január 24-én az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége újabb rendeletet adott ki, amelynek értelmében január 25-től kezdődően az USZSZK törvényei érvényesültek Kárpátalján. A hivatalos rendelet megtörtént, de a folyamat még a megszállást követő első hónapokban megkezdődött (Oficinszkij 2010: 217).

6. kép: Az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának rendelete a Kárpátontúli terület megszervezéséről

Forrás: <https://www.jnsm.com.ua/h/0629N/>.

Letöltés ideje: 2025. május 15, 0:04:18.

Több országgal volt már akkor is határos Kárpátalja területe: délen Romániával, délnyugaton Magyarországgal, nyugaton Csehszlovákiával, északnyugaton Lengyelországgal. Stratégiai szempontból is előnyös volt a Szovjetunió számára, ugyanis hídként egy kirobbanó konfliktus esetén átvonulva a régió területén odavezényelheti csapatait, másrészt gazdasági potenciállal is bírt. (Офіцинський 2010: 254).

Az új megye közigazgatási felépítése 13 járás volt (3. térkép) a 2020-as közigazgatási reform bevezetéséig, név szerint a Beregszászi, Huszti, Ilosvai, Munkácsi, Nagybereznai, Nagyszőlősi, Ökörmezei, Perecsenyi, Rahói, Szolyvai, Técsői, Ungvári, Volóci (Csernicskó 1998: 70, 71).

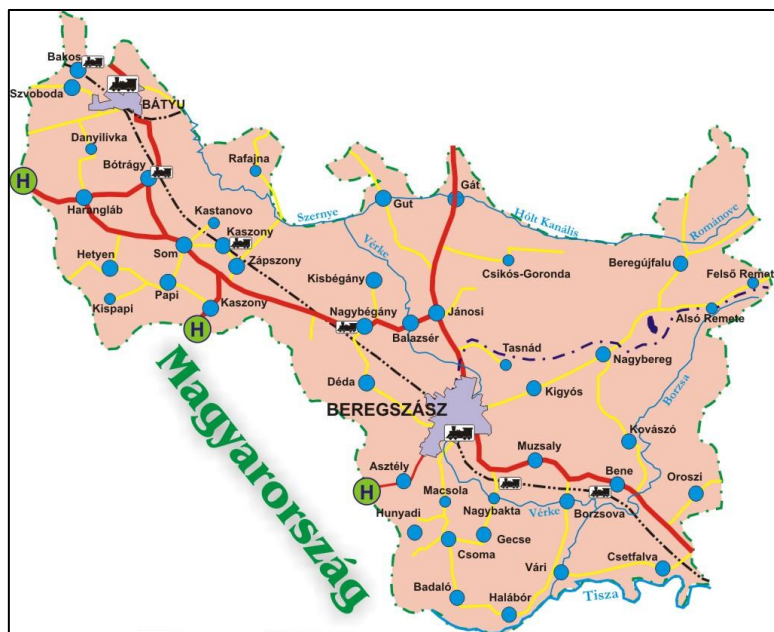
3. térkép: Kárpátalja járásai az 1946. január 22-ei rendeletet követően

Forrás: <https://ukrainaincognita.com/zakarpatska-oblast/zamok-sent-myklosh>.

Letöltés ideje: 2025. május 14: 0:36:20.

Az új törvények és járások érvénybe lépése mellett 1946. március 9-én átnevezték falusi tanácsokká a népi bizottságokat, valamint Beregszász városát városi rangjában megerősítették. Bevezették az „округ”-at, vagyis a „körzeteket”, amelyek a megye és a települések közötti közigazgatási egységek megnevezéseit jelentette. Ezen rendeletről kezdve a szovjet vezetés előkészítette azt a reformot, amellyel a településnevek szovjetesítését valósították meg azon év nyarán (Oficinszkij 2010: 217).

A volt Beregszászi járás (4. térkép) összesen 46 települést foglalt magába, amely a következőképpen volt kategorizálható: Beregszász a központja, 1 város jellegű település (Bátyú), 5 ruszinok alapította telep (Badótanya, Danilovka, Hunyadi, Kisbakos, Vadastanya), 40 falu (Alsóremete, Asztély, Badaló, Balazsér, Bene, Beregdéda, Beregsom, Beregújfalu, Bótrágy, Csetfalva, Csikósgorond, Csonkapapi, Felsőremete, Gát, Gút, Halábor, Heteny, Kígyós, Kisbégány, Kisharangláb, Kovászó, Macsola, Makkosjánosi, Mezőgecse, Mezőkaszony, Nagybakos, Nagybakta, Nagybégány, Nagyberg, Nagyborzsova, Nagymuzsaly Papitanya, Rafajnaújfalu, Sárosoroszi, Tiszacsoma, Vári, Zápszony). Ezek közül az egykori telepek és tanyák (Badó, Csikósgorond, Nyárasgorond, Danilovka, Kisbakos, Nagybakos, Nagybakta, Papitanya, Somitanya, Tasnád) önálló községekké váltak (Molnár D. 2021: 25). A szovjetek a járási központ határait Munkácshoz hasonlóan kibővítették északi irányban, ugyanis Beregdárdót/Ardót 1946. január 1-ei hatállyal, Bulcsut 1957. szeptember 25-ei hatállyal csatolták Beregszászhoz (Molnár D. 2025: 33, 34).

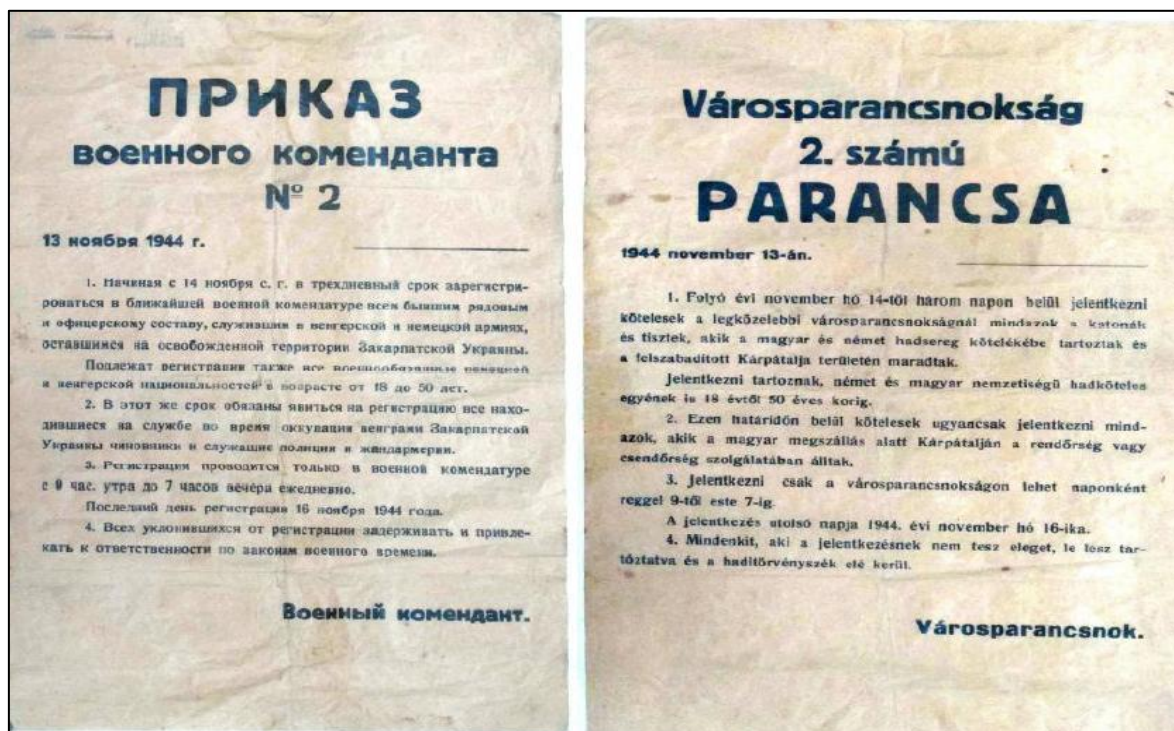
4. térkép: Az egykori Beregszászi járás térképe feltüntetve a települések neveivel

Forrás: <https://delhir.info/2014/02/23/az-ukran-es-boszniai-forrongasok-akar-delvidek-es-karpatalja-visszacsatolasaval-is-jarhatnak/>.

Letöltés ideje: 2025. május 15, 1:32:33.

2.3. Nyelvpolitika Kárpátalján a kezdeti időszakban

A szovjetek bejövetelét követő napokban kezdődött meg az új rendszer berendezkedése Kárpátalján, amelyet a geopolitikai fordulatok mellett az etnikai arány megváltoztatását is eredményezte. Ideológiai célja az volt, hogy a „burzsoá nacionalizmus” ellen harcoljanak, amelyben minden közigazgatási eszközt bevetettek deportálástól a betelepítésekig (Csernicskó 2013: 217, 218). Kárpátalja soknemzetiségű régió révén ellentétben Galíciával vagy Volhíniával, nem volt közvetlen hatással a szovjet nyelvpolitika (Csernicskó 2013: 212, 214). 1944. november 12-én kiadták a 18-50 év közötti magyar és német hadköteles lakosság összeírásáról és azok külön osztagokban, listázott kategóriákban, konvoj alatt hadifogoly gyűjtőhelyekre történő szállításáról szóló 0036-os parancsot. Másnap, november 13-án, Szent Erzsébet ünnepén, a Városparancsnokság 2. számú parancsát (6. kép), amelynek értelmében minden 18-50 közötti magyar és német férfi november 16-ai határidejük jelentkezési kötelességet kellett teljesíteni. Vagyis megkezdték a deportálásukat a keleti területek irányába (Molnár D. 2021: 507). A dokumentum újszerűsége az volt, hogy a helyi magyar lakosság többsége először került érintkezésbe az orosz, mint hivatalos nyelvvel (Csernicskó 2018: 16).

7. kép: A Városparancsnokság orosz és magyar nyelven közölt 2. számú Parancsa
Képernyőkép forrása: Csernicskó István 2018: Nyelvpolitika és nyelvi tájkép többnyelvű
környezetben: Kárpátalja példája.

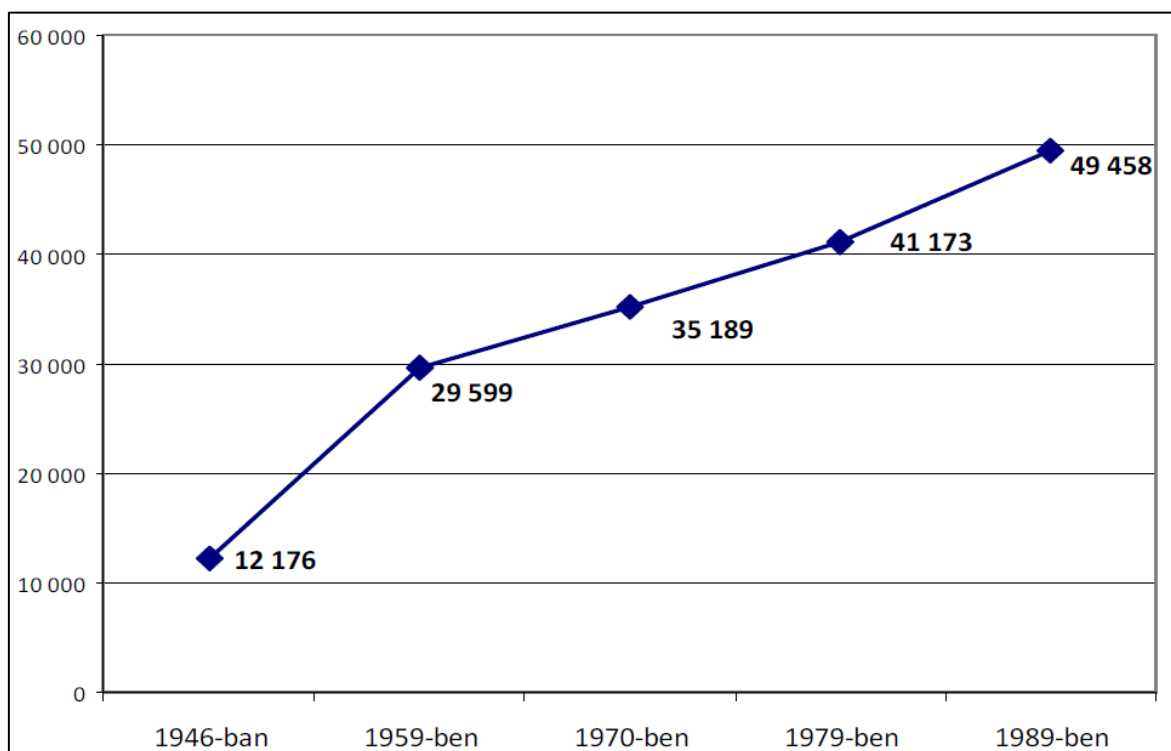
Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 15, 18:08:29.

November 18-án, tehát két nappal a jelentkezési határidő lezárta után, visszamentek az igazolványukért, de vissza már nem engedték őket a fegyveres katonák által várt helyükről (Molnár D. 2021: 507). Az a személy kaphatta meg az igazolását és eltávozást, aki magát ruszinak, ukránnak vagy szlováknak vallotta vagy a Miatyánk imádságot el tudta mondani ruszin vagy szlovák nyelven. Még aznap megindultak az első menetoszlopok Szolyvára, a gyűjtőtáborba, ahol a helyszínen, kínok között odaveszett. A történelemkönyvekben „Málenkij robot” néven vonult be az a „háromnapi szolgálat” kálváriája, amely a Holokauszt után a második népirtó cselekedet volt 1944-ben (Molnár D. 2022: 22).

A németek sorsa 1944 decemberétől, amikor munkaszolgálatra való deportálás céljából nyilvántartásba vették, a hónap közepén benyújtották a 17-45 év közötti férfiak és 18-30 év közötti nők internálásáról szóló ütemtervet és rendelkeztek a 15 napra elegendő élelem és meleg ruha limittel ellátott mozgósításról, akiket a Donyec-medence szénbányáiba vittek. December 23 – 26 közötti határidőt kaptak a regisztrálásra, majd 5 napot a felkészülésre (Molnár D. 2021: 507). Aki tehetett, még a rendelkezések előtt elmenekült szülőföldjéről szám szerint 1920-an a nyugati-, 370-en a keleti német területekre, 53-an Ausztriába. Deportálásukra 1946. január 15-én került sor. Akik egykoron bármilyen szerepben a német megszállókkal együttműködtek, kényszerkitelepítésben részesültek. 2000 németet, családotól és egyénileg Szibériába, többségük Tyumen megyébe került, ahol erdőkitermeléssel foglalkoztak. 1949. november 28-án rendeletben tiltották meg nekik a hazatérést és 20 év börtönnel fenyegették őket a szabály megszegéséért. Bár 1955-ben amnesztiát kaptak, egészen 1974-ig lakcímbejelentést nem kaptak, amely miatt 200 német törvénytelenül tért haza (Oficinszkij 2010: 246, 247).

A szovjetrendszer a románokkal sem volt enyhébb, mivel hiába külön népként voltak számon tartva, többségüket moldávként jegyezte be a rendszer. Ennek értelmében az új, 15. tagköztársaság, a Moldáv SZSZK képviselőiként, alkotó nemzeteként lettek feltüntetve. Kárpátalján a magyarok, németek, (akkor még) ruszinok és szlovákok mellett ők alkottak még erős tömböt Máramarosban, azonban nyelvüket csak a magánéletben használhatták. A hagyományos latin írásmódjukat az új rendelkezés értelmében a moldávoknál alkalmazott cirillre cserélték, amely igaz volt az iskola nyelvére is. Sorsukon a szlovákokkal osztoztak, mivel nekik sem volt iskolájuk 1944 után Kárpátalján (Csernicskó 2013: 217).

A ruszinságot ukránosították és a közigazgatásukat 1944 után egy tollvonással eltüntették, mivel részét képezte a novemberi „újraegyesülés” folyamatának. Ennek következtében 1947 után a személyigazolványok kiállításakor az ukrán került, a ruszin pedig etnonima, vagyis etnikai megnevezés formájában tűnt fel (Csernicskó 2010: 597). Új etnikum jelent meg, az orosz, amely 1944 előtt egyetlen censusban sem szerepelt. Fokozatosan telepítették be őket Kárpátalja területére, akiknek száma fokozatosan nőtt (1. ábra). 1946-ban 12 176, 1959-ben 29 599, 1970-ben 35 189, 1979-ben 41 173, 1989-ben 49 458 orosz élt Kárpátalja területén (Черничко 2010: 218). 1946. augusztus 15-17-én rendeletet adtak ki a pártkáderek kinevezéséről, amelynek következtében hivatalnokoktól kezdve katonatiszteken, kádereken át mérnökökig érkeztek Kárpátaljára. Ezen személyek a régió újjáépítésében- és szervezésében, iparosításában vettek részt (Csernicskó 2013: 218). Az orosz nyelv lett a lingua franca Kárpátalján, tehát az érintkezés és nem az állam hivatalos nyelve. A nemzetiségek nyelve használható volt sajtóorgánumok, mint a Vörös Zászló, iskolák és rádiók működéséhez (Csernicskó 2013: 199-201).

1. ábra: Az orosz lakosság alakulása Kárpátalján 1946 – 1989 között

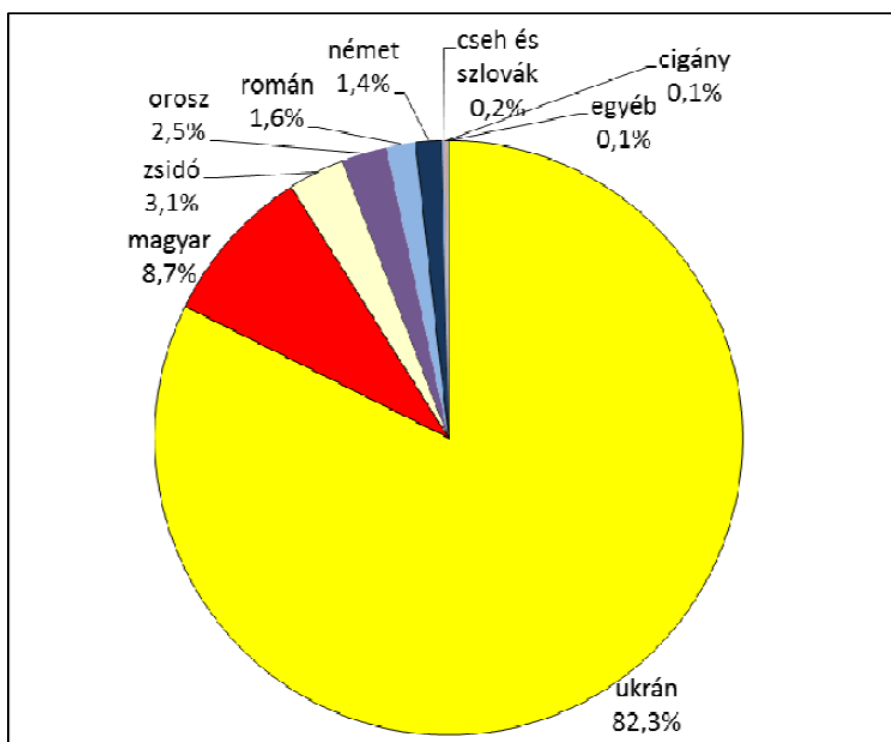
Képernyőkép forrása: Csernicskó István 2013: Államok, nyelvek, államnyelvek.

Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867-2010). Gondolat Kiadó, Budapest.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 15, 20:25:36.

Az orosz jelenlétén belül új bekategorizálás következett. Az első a „helybeliek”, akik alaptól Kárpátalja és annak járásaiban éltek, a második a „betelepültek”, akiket a szovjet rendszer 1944 ősztől kezdve – megfelelően az ideológiai és nemzetpolitikai céljaiknak – kiépítették a közigazgatást és annak etnikai képét minden területen. Két tagköztársaságból, az Ukrán és az Orosz SZSZK területéről telepítették át a szükséges embereket Kárpátalja területére és szféráiba. Csak az oktatás terén, amely az 1945/1946-os tanévtől orosz, ukrán nyelven folyt, 883-, majd 1947-ig 2383 pedagógust helyeztek Kárpátaljára. 1947. július 1-ig bezárólag összesen 1139 orvost és 3998 egészségügyi dolgozót telepítettek a régióba, akiket a karhatalomban segédkező pártemberek követtek (Csernicskó 2013: 220).

A szovjet vezetés tudta, hogy a „szabad világ” országai előtt jól kell mutatkozni, mivel nehezményezték a demokrácia hiányát a Szovjetunióban. A kezdeti időszakban ismerve Kárpátalja etnikai összetételét 1946-ban (2. ábra) a magyarok (8,7%), németek (1,4%) és zsidók aránya (3,1%) az elhurcolások miatt csökkent, míg a helyi, most már „ukránként” beírt szláv lakosság 82,3%-ra nőtt a korábbi 58,1%-hoz képest (Molnár D. 2013, 52).

2. ábra: Kárpátalja etnikai aránya 1946-ban.

Képernyőkép forrása: Molnár D. István 2013: *A hatalomváltások hatása Kárpátalja népességszámának alakulására 1869-től napjainkig*. PhD értekezés.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 15, 20:21:31.

A nyelvpolitika újabb, hosszú időre meghatározó intézkedése a településneveket érintette. Ez a kérdés egybefüggött a szovjetek „burzsoá nacionalizmus” elleni harcával, amely minden ellenséges elemtől való megtisztítást tűzte ki céljául. A folyamat maga 1944 novemberében vette kezdetét Kárpátalján, amelynek listája 1945 márciusára állt össze. Szám szerint ez volt a negyedik településneveket átnevező reform, amelyet Kárpátalján a szovjetek uralmuk idején végrehajtottak. A magyarlakta települések voltak a legjobban érintettek a román és szlovák megnevezések mellett (Molnár D. 2013: 53).

1946. június 25-én fogadta el az USZSZK Legfelsőbb Tanácsa azt a rendelet (7. kép), amelynek értelmében Kárpátalja településneveit szovjetesítették. (Molnár D. 2014: 133). A rendelet értelmében a következő települések kaptak új, szovjetesített nevet: Ardóból Csepivka, Asztélyból Luzsanka, Benéből Dobroszillja, Haranglábból Dzvinkove, Hetenyből Lipove, Bátyúból Vuzlove, Nagygyútból Velike Harazgyivka, Kétygyútból Mala Harazgyivka, Zápszonyból Zasztavne, Kígyósból Zmijivka, Tasnádból Zatisne, Beregsomból Derenkovec, Makkosjánosiból Iványivka lett. Olvasva a dokumentumot a helyi vezetés saját átírása is megfigyelhető volt (URL1).

8. kép: Az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának 1946. június 25-ei rendeletének felgépelt változata.

Képernyőkép forrása:

[https://uk.wikisource.org/wiki/Указ Президії Верховної Ради УРСР від 25.6.1946 «Про збереження історичних найменувань та уточнення ... назв ... Закарпатської області»](https://uk.wikisource.org/wiki/Указ_Президії_Верховної_Ради_УРСР_від_25.6.1946_«Про_збереження_історичних_найменувань_та_уточнення_..._назв_..._Закарпатської_області»).

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 15, 23:54:48.

Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
Ardó	Csepivka	Чепівка
Asztély	Luzsanka	Лужанка
Bene	Dobroszillja	Добросілля
Harangláb	Dzvinkove	Дзвінкове
Hetyen	Lipove	Липове
Bátyú	Vuzlove	Вузлове
Nagygút	Velike Harazgyivka	Велика Гараздівка
Kétgút	Mala Harazgyivka	Мала Гараздівка
Zápszony	Zasztavne	Заставне
Kígyós	Zmijivka	Зміївка
Tasnád	Zatisne	Затишне
Beregsom	Derenkovec	Деренковець
Makkosjánosi	Ivanyivka	Іванівка

1. táblázat: Az egykori Beregszász járás 13 településének történelmi és szovjetesített névváltozatai az 1946. június 25-ei rendelet alapján.

Forrás: Saját készítésű táblázat az 1946. június 25-ei rendelet fordítása alapján

Készítés ideje: 2025. május 16, 0:17:25.

Ennek következtében 85 települést neveztek át oroszra, ukránra (Molnár D. 2013, 53). Az új településneveknél megfigyelhető volt, hogy az eredetivel semmilyen rokoni szálon nem kapcsolódtak egymáshoz. Ez is az ideológiai és nemzetpolitikai módszer része volt, hogy ne legyen köze az „eredetihez” (Lizanec 1991: 411). Az egykori Beregszászi járás települései közül nem egynek a neve esett áldozatul az intézkedésnek, amely 1991 és 1995 törvényeinek visszaállításaig meg is maradtak (Dobos 2021: 62, 63). Kevés olyan település volt az egykori Beregszászi járásban, mint Gát, Vári, Tiszacsoma, Bótrágy, Macsola, amelyeket elkerült az új településnévadás (Molnár D. 2013: 54).

Az, hogy a településnevek történelmi névváltozatát nem lehetett nyilvánosan használni, hosszútávon meghatározta a helyzetet. A rendelet bevezetésétől kezdve csak és kizárólag az új, szovjetesített névváltozatot használhatták a településnevek kiírásakor, amelyet magyar nyelvterületen latin betűkkel írtak ki. Mind a város, mind a falunevekre érvényes volt ez az állítás, amely a korlátozott terepeken, mint a sajtóorgánumok, idők közben fel-fel bukkantak a történelmi névváltozatok. Ezen helyzeten csak Gorbacsov politikája változtatta meg véglegesen, amelynek eredményeképpen, a magyarul lakta települések történelmi névváltozatának visszaszolgáltatásával megoldódott a több évtized óta jelen lévő probléma (Csernicskó 2016/6: 3).

III. FEJEZET: A VÖRÖS ZÁSZLÓ ÉS A BEREGI HÍRLAP BEMUTATÁSA

3.1. Általános tudnivalók

A Vörös Zászló az egykori Beregszászi járás hetilapja volt, amely változatos pályát futott be. Első lapszáma 1945. december 2-án, vasárnap jelent meg (9. kép) és számos alkalommal változott az arca mind a logó, mind a szerkesztők, mind a rovatok kapcsán (Botlik – Dupka 1998: 87). Célja a helyi kommunista párt járási bizottságának és néptanácsának politikájának támogatása, valamint a tevékenységének népszerűsítése volt. Szerkesztősége a járás központjában, Beregszászban volt a Vorosilov-tér 8. szám alatt és összesen 46 évfolyam jelent meg (URL2).

9. kép: A Vörös Zászló első, 1945. december 2-ai lapszámának 1. oldala.

Képernyőkép készítésének ideje: 17:48:26.

A kollektívája tapasztalt publicistákból állt, akik a két világháború közötti időszakban tevékenykedtek. Ide tartozott Nadas Anna, a szintén Beregszászban működött

Kárpátalja hetilap szerkesztője és Kovács Miklós. Az újonnan kialakult politikai helyzet a sajtóorgánium mozgáskörére is kihatott, ugyanis az új vezetők többsége nem tartozott a magyar nemzethez, de a többsége nem is beszélte még a nyelvet. Emiatt történhetett meg az, hogy a lapszámokban publikálhattak „nem odaillő” cikkeket (URL3). Szerkesztőségének tagjainak többsége magyar volt és rendelkeztek ukránnal is, de utóbbira kevesebb figyelmet fordítottak (Apró – Paál 2014: 78). Kötelező volt a hírügynökség által kiadott cikkeket közölniük, amelyek közlésekor kerültek a véleménynyilvánítást (URL3). Hogy ne ütközzenek a törvénnyel, inkább csak leközlötték a fontosabb politikai események hírét, mint a szovjet-csehszlovák szerződés kölcsönös ratifikálását (10. kép).

10. kép: A szovjet-csehszlovák szerződés ratifikálásának híre a Vörös Zászló 1945.

december 2-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 17:48:16.

Átmeneti időszakai több szempontból is voltak, amelybe megjelenés gyakorisága, a lapszám ára, a szerkesztők időszaka, a logó esztétikai megnyilvánulása, a fejlécben történő hivatalos megnevezése stb. 1945. december 2 – 1947. május 29 között heti kétszer – csütörtökön és vasárnap – jelent meg új lapszáma (11. kép), amely 1947. június 3-tól heti három alkalomra módosult (Vörös Zászló, 1947. június 3, kedd, 1. oldal). Különleges alkalmak idején – szovjet ünnepek vagy gyász hírek – volt, hogy péntekenként is adtak ki új lapszámot (Vörös Zászló, 1947. május 9, péntek, 1. oldal).

11. kép: A Vörös Zászló heti 2 alkalommal történő megjelenése az 1946. március 28-ai lapszám fejlécében.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 17:24:34.

A sajtóorgánium logója összesen öt alkalommal újult meg: 1945. december 2-án, 1945. december 6-án, 1947. május 1-én, 1962. június 2-án és 1977. július 2-án (12. kép). Az első logó a lapszám címe egy zászló sávjában van feltüntetve alatta a világtérkép alsó része. Csak 1 napig használták ezt a megoldást, majd a 2. lapszámnál áttértek egy minimális külsőre, amelyben csak a felirat található, csak a váltásoknál eltérő betűstílusban feltüntetve. Nem volt céljuk az esztétikai versengés, mivel egy kommunista sajtóban a pártpropaganda terjesztése és fenntartása volt az elsődleges feladat.

12. kép: A Vörös Zászló logóinak alakulása a fennállása során.

Bal felső sarokban az 1945. december 2-ai, alatta az 1945. december 6-ai második, jobb felső sarokban az 1947. május 5-én nem színezett harmadik, bal alsó sarokban az 1962. június 2-ai negyedik, jobb alsó sarokban az 1977. július 2-ai ötödik változat.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 17:24:34.

Hasonlóan változatos volt a lapszám ára, amely fennállása alatt többször is módosult (2. táblázat), amely az elején egységes alapon volt „magas”. Ennek oka a szovjet rubel akkori értéke, amely fennállt az 1961-es pénzreformig. A reform következtében történhetett meg az árak módosítása, amely alap az utolsó lapszámig fennmaradt. Kötelező volt előfizetni a sajtóorgánumra amellet, hogy az emberek más újságot is olvashattak. A „szovjet nép” a vásárlást követően tetszőleges módon kezelte az újságokat, amelyek a megszűnését követően nehézségekbe állította a kutatókat.

Kronológia	Ár (kopekben)
1945. december 2 – 1946. február 18	20
1946. február 21 – 1960. december 29	15
1961. január 1 – 1981. december 31	2

1982. január 7 – 1990. december 27	3
------------------------------------	---

2. táblázat: A Vörös Zászló lapszámainak ára a sajtóorgánium fennállása idején

A felelős szerkesztők tekintetében nem volt egységes az időszakuk, ugyanis a többségük nem volt 10 évig sem pozícióban (3. táblázat). A megindulástól számítva etnikai összetételben Skoba László és Csanádi György kivételével mind zsidó értelmiségiek voltak, akik közül többen Auschwitzot is megjárták, majd hazatértek.

Szerkesztő neve	Foglalkozás	Kronológia	Évfolyamok	Lapok száma
Rotman Miklós	Történész, jogász	1945. december 2	1	1
Skoba László	Tanár	1945. december 6 – 1947. július 20	1, 2, 3	95
Kroó/Kroh (Szenes) László	Író, újságíró	1947. augusztus 17 – 1949. december 29	3, 4, 5	150
Svéd Ármin	Újságíró-szerkesztő	1950. július 2 – 1956. április 19	6, 7, 8, 9, 10, 11	544
Lusztig Károly	Műfordító, író, újságíró	1956. április 22 – 1958. február 12	11, 12, 13	248
Csanádi György	Újságíró	1958. szeptember 26 – 1990. december 27	14 – 41	4031

3. táblázat: A Vörös Zászló felelős szerkesztői és szerkesztett lapjainak száma

A felelős szerkesztők mellett a sajtóorgánumnak megvolt a hivatalos megnevezése, amelyet a fejlécben tüntettek fel eleinte csak magyarul, majd kétnyelven, végül ismételten magyarul váltakozó névváltozatot alkalmazva (4. táblázat). A fejlécben az adott vezető időszakában alkalmazott nyelvpolitika érvényesült, amely szerint míg a késősztalini időszakban (1944 – 1953) között előbb csak magyarul és történelmi neveket még erősen alkalmaztak, később megjelent a szovjetesített párhuzamosan egészen a dominancia kialakulásáig, Hruscsov idejében (1953 – 1964) az oroszosítás ellenére eltűnt a hivatalos felirat 1962-től számolva. A szovjetesített névváltozatok 1989-ig voltak jelen, mikor véglegesen visszavette a történelmi megnevezés a fejlécben a helyét. Írásmódjában váltakoztak a kis- és nagybetűs kiírások, amely nem volt számottevően jelentős.

Hivatalos magyar megnevezés	Hivatalos ukrán megnevezés	Kronológia	Használt névváltozat
A KOMMUNISTA PÁRT BEREHOVOI KERÜLETE ÉS KERÜLETI NÉPBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA	-	1945. december 2 – 1946. február 21	Szovjetesített
A BEREKSZÁSZI JÁRÁSI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT ÉS A DOLGOZÓK KÜLDÖTTEI JÁRÁSI TANÁCSÁNAK KÖZLÖNYE	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОКРУЖКОМУ КП(Б)У ТА ОКРУЖНОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ	1946. február 28 – május 30	Történelmi
AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT BEREGSZÁSZI KÖRZETI BIZOTTSÁGAINAK, VALAMINT A VÁROS ÉS A KÖRZET VÉGREHAJTÓ- BIZOTTSÁGAINAK KÖZLÖNYE	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОКРУЖКОМУ КП(Б)У ТА ОКРУЖНОГО І МІСЬКОГО ВИКОНАВЧИХ КОМІТЕТІВ	1946. június 2 – november 24	Szovjetesített
AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT BEREGSZÁSZI KÖRZETI BIZOTTSÁGAINAK, VALAMINT A VÁROS ÉS A KÖRZET VÉGREHAJTÓ- BIZOTTSÁGAINAK KÖZLÖNYE	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОКРУЖКОМУ КП(Б)У ТА ОКРУЖНОГО І МІСЬКОГО ВИКОНАВЧИХ КОМІТЕТІВ	1946. december 5 – 1947. augusztus 10	Történelmi
AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PART BEREHOVÓI KÖRZETI BIZOTTSÁGÁNAK, VALAMINT A VÁROSI ÉS A KÖRZETI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG KÖZLÖNYE	AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PART BEREHOVÓI KÖRZETI BIZOTTSÁGÁNAK, VALAMINT A VÁROSI ÉS A KÖRZETI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG KÖZLÖNYE	1947. augusztus 14 – szeptember 25	Szovjetesített

AZ UKRAJNAI 'KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT BEREGSZÁSZI KÖRZETI BIZOTTSÁGÁNAK, VALAMINT A VÁROSI ÉS A KÖRZETI VÉGRE HAJTÓ BIZOTTSÁG KÖZLÖNYE	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОК КП(б)У ТА ОКРУЖНОГО І МІСЬКОГО ВИКОНАВЧИХ КОМІТЕТІВ	1947. szeptember 28 – 1948. március 7	Történelmi
AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT BEREHOVÓI KÖRZETI BIZOTTSÁGA, VALAMINT A DOLGOZÓK KÉPVISELŐI VÁROSI ÉS KÖRZETI SZOVJETÉ KÖZLÖNYE	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОК КП(б)У ТА ОКРУЖНОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ДЕПУТАТИВ ТРУДЯЩИХ	1948. március 14 – 1949. december 29	Szovjetesített
AZ UK(b)P BEREHOVÓI KÖRZETI BIZOTTSÁGA, VALAMINT A DOLGOZÓK KÉPVISELŐI KÁRPÁNTÜLI TERÜLETI, BEREHVOI KÖRZETI SZOVJETÉNEK LAPJA	ОРГАН БЕРЕГІВСЬКОГО ОК КП(б)У ТА ОКРУЖНОЇ РАДИ ДЕПУТАТИВ ТРУДЯЩИХ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	1950. június 2 – 1951. június 24	Szovjetesített
Az UK(b)P berehovoi körzeti bizottsága, valamint a dolgozók képviselői Kárpántonuli területi, berehovoi körzeti Szovjetének lapja	Орган Берегівського ОК (КПб)У та окружної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1951. július 1 – 1952. október 19	Szovjetesített
Az Ukrajnai Kommunista Párt berehovoi körzeti bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpántonuli területi, berehovoi körzeti Szovjete lapja	Орган Берегівського окружному Комуністичної Партії України та окружної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1952. október 23 – 1953. november 12	Szovjetesített

Az Ukrajnai Kommunista Párt berehovoí kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi, berehovoí kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1953. november 15 – 1957. január 6	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP berehovoí kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi, berehovoí kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1957. január 9 – december 13	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP berehovoí kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi, berehovoí kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського Райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1957. december 15 – 1960. december 29	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP berehovoí kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi berehovoí kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського Райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1961. január 1 – június 24	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP berehovoí kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi berehovoí kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1961. június 27 – szeptember 28	Szovjetesített

Az Ukrajnai KP berehovói kerületi bizottsága és a dolgozók képviselői Kárpátontuli területi berehovói kerületi Szovjete lapja	Орган Берегівського Райкому Комуністичної партії України та районної Ради депутатів трудящих Закарпатської області	1961. szeptember 30 – 1962. május 29	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP Kárpátontuli területi bizottsága és a dolgozók képviselői területi tanácsának lapja, a berehovói területi kolhozi-szovhozi termelési igazgatóság mellett	-	1962. június 2 – augusztus 4	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP Kárpátontuli területi bizottsága és a dolgozók képviselői területi tanácsának lapja, a berehovói területi kolhozi-szovhozi termelési igazgatóság mellett	-	1962. augusztus 7 – 1963. február 5	Szovjetesített
A Berehovói Termelési Kolhozi-Szovhozi Igazgatóság pártbizottságának és a dolgozók képviselői kerületi tanácsának lapja	-	1963. február 6 – április 9	Szovjetesített
A Kárpátontuli területi Berehovói Termelési Kolhozi-Szovhozi Igazgatóság pártbizottságának és a dolgozók képviselői kerületi tanácsának lapja	-	1963. április 11 – 1965. január 16	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP Berehovói Kerületi Bizottságának és a Dolgozók Képviselői Kárpátontuli Területi Tanácsának lapja	-	1965. január 19 – 1968. szeptember 7	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP Berehovói Kerületi Bizottságának és a Dolgozók Képviselői Kárpátontul Területi Berehovói Kerületi Tanácsának lapja	-	1968. szeptember 10 – 1970. június 30	Szovjetesített

Az Ukrajnai KP Berehovói Kerületi Bizottságának és a Dolgozók Képviselői Kárpátontúli Területi Tanácsának lapja	-	1971. január 1 – 1973. július 10	Szovjetesített
Az Ukrajnai KP berehovói kerületi bizottságának és a dolgozók képviselői Kárpátontúli területi berekhovói kerületi tanácsának lapja	-	1974. január 1 – 1975. június 28	Szovjetesített
AZ UKRAJNAI KP BEREHOVÓI KERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A DOLGOZÓK KÉPVISELŐI KÁRPÁNTONTÚLI TERÜLETI BEREHOVÓI KERÜLETI TANÁCSÁNAK LAPJA	-	1977. július 2 – október 6	Szovjetesített
AZ UKRAJNAI KP BEREHOVÓI KERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A NÉPI KÉPVISELŐK KÁRPÁNTONTÚLI TERÜLETI BEREHOVÓI KERÜLETI TANÁCSÁNAK LAPJA	-	1977. október 8 – december 22	Szovjetesített
AZ UKRAJNAI KP BEREHOVÓI KERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A NÉPKÉPVISELŐK KÁRPÁNTONTÚLI TERÜLETI BEREHOVÓI KERÜLETI TANÁCSÁNAK LAPJA	-	1977. december 25 – 1988. február 9	Szovjetesített
AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA PART BEREGOVÓI JÁRÁSI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A NÉPKÉPVISELŐK KÁRPÁNTONTÚLI TERÜLETI BEREGOVÓI JÁRÁSI TANÁCSÁNAK LAPJA	-	1988. február 11 – 1989. március 16	Szovjetesített

AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA PÁRT BEREGSZÁSZI JÁRÁSI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A NÉPKÉPVISELŐK KÁRPÁNTONTÚLI TERÜLETI BEREGSZÁSZI JÁRÁSI TANÁCSÁNAK LAPJA	-	1989. március 23 – 1990. december 27	Történelmi
--	---	---	------------

4. táblázat: A Vörös Zászló hivatalos megnevezésének alakulása a sajtóorgánumban működése során

3.2. Kutatási területek és akadályok

A Vörös Zászló lapszámaint olvasva nemcsak a korabeli nyelvpolitika hatásairól, a pártideológia erős jelenlétéről vagy az esztétikai jegyeiről tudhat meg információkat a kutató, hanem a területeken való alkalmazásáról. Azonban ahogy megkezdődik az anyagainak a gyűjtése, hamar rá kell döbbsen, hogy sok, jelenleg nem pótolható hiányosságot tartalmaz. A korabeli sajtót lapozva az egyik kutatási terület a családfakutatás, amely minden ember számára érdekesnek mondható. A Vörös Zászló 1957. június 30-ai lapszámban például Viktorin Margitról, az én apai nagyanyai dédmamámról készült cikkében (13. kép) a következő sorok olvashatók: „A szőrmegyár varróműhelyében javában folyik a munka. Mindegyik munkás saját munkájával van elfoglalva. Különleges varrógépeken dolgoznak. A báránybőrön egyik a másik után végzi a különböző műveleteket egészen addig, amíg készai u nem lesz belőle. Viktorin Margit szabásznőnek szintén sok a munkája.” (Vörös Zászló, 1957. június 30, vasárnap, 2. oldal).

13. kép: Apai dédmamámról, Viktorin Margit szőrmeg/bőrgyári munkásról írott cikk az 1957. június 30-ai lapszámban.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 17, 00:39:18.

A második kutatási terület a névváltozatok használata, amely a teljes működés alatt jellemző volt. Ezen területen kutatása során elemezhető az adott település viszony- és névváltozatának jelenléte. A történelmi megnevezés az 1945 – 1947/48 közötti kezdeti szakaszt, amelyben mindkét forma (14. kép) megtalálható volt (Vörös Zászló, 1945. december 6, vasárnap, 1. oldal) követően teljesen eltűntek (15. kép) vagy csak nyomokban bukkantak fel, míg a szovjetesített névváltozatokat alkalmazták. Mindez annak volt tudható, hogy a korlátokon szigorítottak vagy enyhítettek, amely az idő előrehaladtával egyre jobban megnyilvánult. Külön elemezhetők a latin és cirill átíratok, mivel a hivatalos előírás utóbbit írta elő, de magyar közegben előbbi változat került be minden azonos nyelvű sajtóorgánium lapszámaiba, főleg a Vörös Zászlóba.

14. kép: A Beregszász és Berehovo névváltozatok együttes jelenléte a Vörös Zászló 1945. december 6-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 17, 00:19:40.

15. kép: Beregszász történelmi nevének teljes hiánya a Vörös Zászló 1949. július 3-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 17, 00:24:40.

A harmadik kutatási terület a politikai vezetőkről íródott különböző cikkek elemzése, amelyből kirajzolódhat a helyi vonatkozású mentalitás. Tehát milyen nyelvezetben íródtak, milyen alkalomra és kik által, milyen sorokat tartalmazott. Ennek az egyik legszembetűnő megnyilvánulása a gyász hírek cikkezése, amely az adott politikai vezér halála idején közöltek 1953 márciusától, tehát Sztálin halálától (16. kép). Itt is megfigyelhető egy feltűnő jelenség, mégpedig a Nyikita Hruscsov 1971 szeptemberi haláláról szóló cikkek teljes hiánya, amely szembement az addigi gyakorlattal. Ez betudható volt annak, hogy a leváltásakor és különösen utána rossz fényben tűntették fel a reformok kudarcai miatt.

16. kép: A Vörös Zászlóban megjelent szovjet vezetők haláláról szóló cikkek.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 17, 00:39:18.

A kutatás akadályai a feltöltött anyagok mennyiségében és állapotában keresendő, ugyanis az Arcanum hivatalos oldalán nem lelhető fel mind a 46 évfolyam. A feltöltés során darabosan kerültek fel a lapszámok (17. kép), amely problémán belül előfordul egyes lapszámok, félévi anyagok vagy az 1976-os évfolyam (18. kép) teljes hiánya. Annál súlyosabb jelenség a papírlapok állapota, amely miatt több információtól vannak a kutatók megfosztva (19. kép).

1958-05-21 / 60. szám
1958-05-23 / 61. szám
1958-06-06 / 67. szám
1958-06-08 / 68. szám
1958-06-11 / 69. szám
1958-06-15 / 71. szám

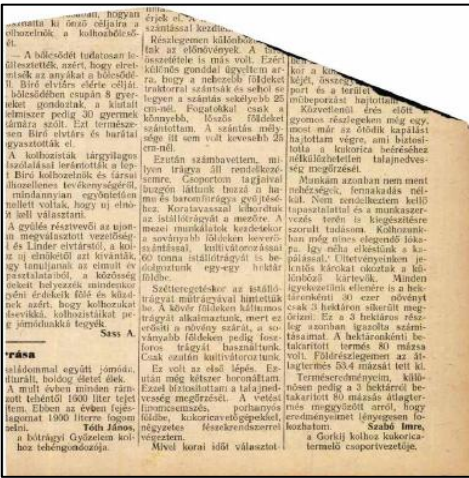
17. kép: Hiányzó lapszámok a Vörös Zászló 14. évfolyamából.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 16:08:53.

▼ Vörös Zászló, 1949. július-december (5. évfolyam, 53-104. szám)
▼ Vörös Zászló, 1950. július-december (6. évfolyam, 53-105. szám)
▼ Vörös Zászló, 1975. január-június (31. évfolyam, 1-76. szám)
▼ Vörös Zászló, 1977. július-december (33. évfolyam, 78-155. szám)

18. kép: Hiányzó évfolyamok vagy félévi lapszámok az Arcanum oldalán feltüntetve.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 16:06:14.

19. kép: Egy lapszám fél darabjának hiánya.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 13, 16:51:47.

3.3. A Beregi Hírlap bemutatása

A Beregi Hírlap a Vörös Zászló utódlapjaként szerveződött meg 1991, január 1-én (20. kép), azaz még a Szovjetunióban kezdte meg munkáját (Botlik – Dupka 1998, 87, 88). Elődjével ellentétben, már nem kommunista lapként funkcionált, hanem – visszatérve a XX. század elejei gyökereihez a fejléc leírása alapján – hagyományos újságként működött. A szerkesztőség továbbra is Beregszászban volt, ahol számos főszerkesztő dolgozott a lapnak. Első főszerkesztője a Vörös Zászló több, mint 30 éven át, felelős szerkesztőként dolgozó Csanády György volt 1991-ben, majd helyét Bíró László, Zubánics László, Szemere Judit vették át.

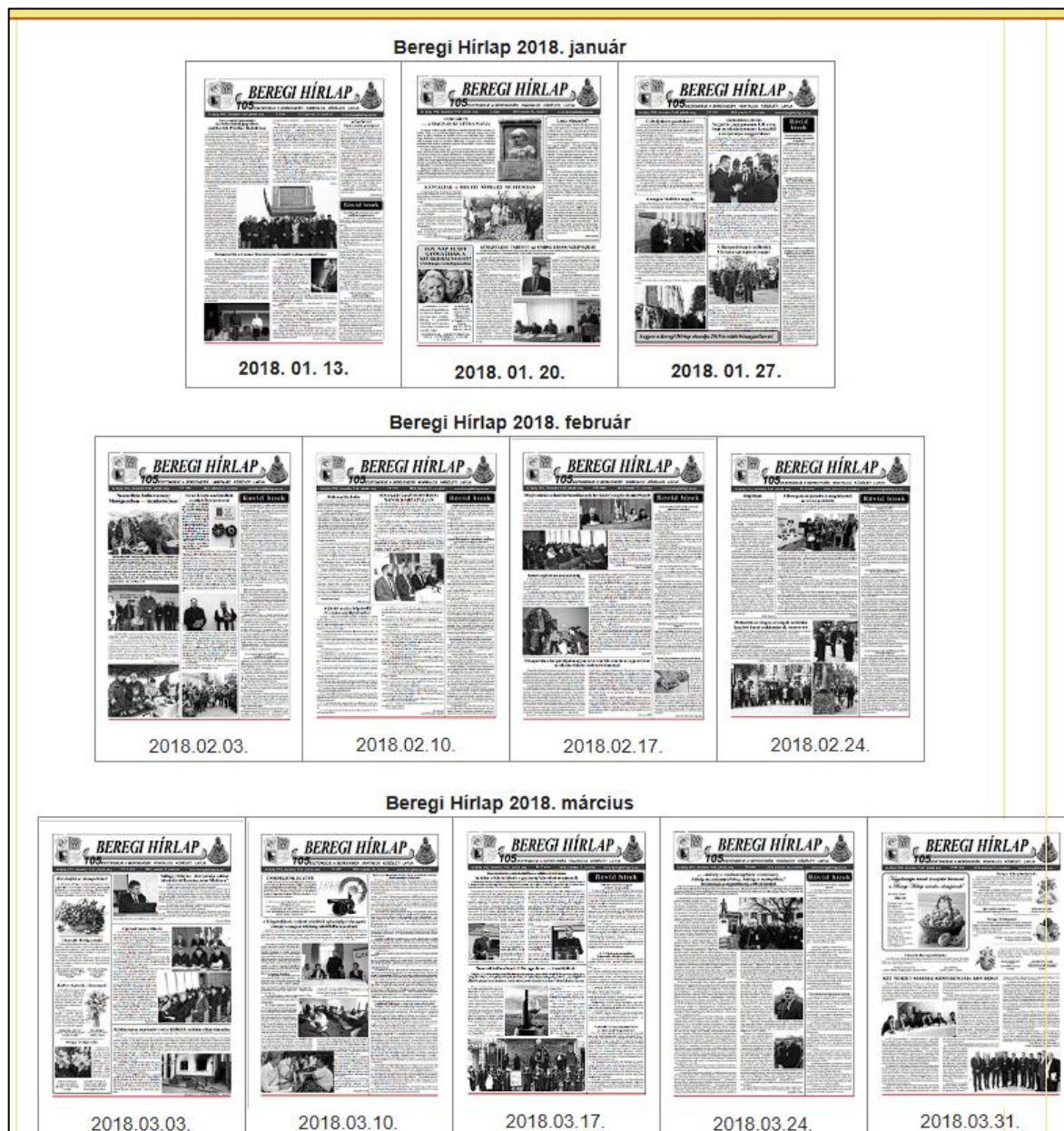

20. kép: A Beregi Hírlap első lapszámának kezdőoldala.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 19, 06:51:43.

Az Arcanum oldalán 26 évfolyam lapszámai vannak feltöltve a kutatók és olvasók számára, azonban nem 2016-ban adtak ki utoljára lapszámokat. A 2018-as évfolyam a

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet oldalán található meg, amely nem került be az Arcanumba ismeretlen okok miatt (21. kép).

21. kép: A Beregi Hírlap 2018-as évének lapszámai a KMMI oldalán.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 19, 06:57:06.

IV. FEJEZET: AZ EGYKORI BEREKSZÁSZI JÁRÁS TELEPÜLÉSNEVEI A JÁRÁSI LAPBAN

4.1. A járási székhely, Beregszász névváltozatai

Az egykori Bereg vármegye központja történelme során többféle formában volt a forrásokban említve. Szász voltából indulva voltak a „Lamperzaza”, „Lamperthaza”, „Lampertszasza”, „Luprechtaza”, „Luprechthaza”, „Zaz” névváltozatok használva a forrásokban (Lehoczky 1881: 90). A „Beregzaz” névváltozat Győrffy György Bereg vármegye írásában 1284-től van jelen, míg bizonyítottan egy 1477. szeptember 22-én kelt bírósági iratban fordult meg „elsőként” (Molnár D. 2025:17), de Lehoczky Tivadar „Bereg vármegye monográfiája” című munkájának III. kötetében 1504-től számolja a „Beregszász” névváltozatot (Lehoczky 1999, 35). A „Beregszász” megnevezés Trianonig hivatalos használatban volt, majd az Első Csehszlovák Köztársaság idején 1925-ben „Berehovora” nevezték át (Sebestyén 2010: 25). és maradt az 1938. november 2-ai Első bécsi döntésig, amikor a Belügyi Közlöny 1938-ban kiadott iratában újra a „Beregszász” névváltozatot alkalmazták (Belügyi Közlöny 1938/56: 1210). A visszaállított névváltozat 1944. október 26-a, a történelmi város szovjet kézre kerülése után változott meg (Molnár D. 2025: 245). Az ideológiai töltetű szovjetesítés következtében 1946 júniusában a „Беperове” és „Берегово” névváltozatok lettek hivatalosak (Молнар Д. – Молнар Д. – Добош 2022: 156) amely megegyezik az 1925-ben, tehát az Első Csehszlovák Köztársaság idején bevezetett „Berehovo” névváltozattal (Sebestyén 2020: 51). A névváltozat előfordulásának kronológiája eltérően haladt az idővel, ugyanis nem egyenlő mennyiségben jelentek meg a lapszámokban egészen Gorbacsov időszakáig. Egyedüli településként a lapszámok törzsanyagai mellett központi szerepéből kiindulva a fejlécen, szerkesztőségi rubrikában és az élőfej-élőláb helyén tűnt fel névváltozatok alapján váltakozó gyakorisággal.

Az első korszakban, az 1944 – 1953 közötti késősztalini időszakban az 1-3, illetve a 4. évfolyamban erősen jelen volt a történelmi névváltozat, tehát a „Beregszász” annak ellenére, hogy 1946-tól már az „új” névváltozat volt előírva (5. táblázat). Ennek ellenére 1948 márciusáig (URL4) bezárólag erősen jelen volt a szovjetesített névváltozattal párhuzamosan. 1949-től változott meg a helyzet a történelmi névváltozat ragozásmentes jelenlétének eltűnésével és dominánsan a szovjetesített uralta a lapszámok cikkei. Mivel magyar sajtóorgánumban volt, ezért a szovjetesített névváltozatokat „Berehovo”, „Berehovó” átiratban közölték mind a törzsanyag, mind a fejléc szövegeiben. Ez annak volt betudható,

hogy a szovjetesítés még csak folyamatban volt és emiatt történhetett meg az, hogy erősen jelen volt a történelmi névváltozat. A cirill kiírás végig megőrizte jelenlétét a kétnyelvű fejlécben és a szerkesztőség előrhetőségének szövegében. Minimális változást csak Sztálin 1953 márciusi halála után lehetett tapasztalni, amikor is Hruscsov idejével megkezdődött az „Enyhülés” időszaka a Szovjetunióban.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1945	29	2 (Berehovo)	0
1946	221	35 (Berehovo), 25 (Berehovó)	61 (Берегово)
1947	36	43 (Berehovo), 48 (Berehovó)	80 (Берегово), 2 (Берегове)
1948	12	120 (Berehovo), 7 (Berehovó)	82 (Берегово), 2 (Берегове)
1949	0	116 (Berehovo), 6 (Berehovó)	44 (Берегово)
1950	0	98 (Berehovo), 23 (Berehovó)	44 (Берегово)
1951	0	20 (Berehovó), 128 (Berehovo)	66 (Берегово)
1952	0	42 (Berehovó), 85 (Berehovo)	96 (Берегово), 3 (Берегове)
1953. március 6-ig	0	13 (Berehovo), 3 (Berehovó)	19 (Берегово)

5. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1945 – 1953 között

Az 1953 – 1964 közötti hruscsovi „enyhülés” időszaka a járási központ névváltozatainak használata szempontjából vegyes korszaknak tekinthető (2. táblázat). Egyik részről módosulva ugyan, de megjelenhetett a történelmi névváltozat a lapszámokban, amely 1949 után kisebb előrelépés volt. Másik részről az újabb oroszosítási hullám második alkalommal szűkítette a történelmi névváltozat megjelenési körét. 1962 júniusától kikerült a cirill kiírású fejléc a lapszámokból és csak magyarul írták ki fenntartva a szovjetesített latin kiírású névformát. Ez a tendencia a sajtóorgánum átszerveződésével bezárólag volt érvényes.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1953 maradék éve	0	70 (Berehovo), 15 (Berehovó)	79 (Берегово), 1 (Берегове)
1954	0	111 (Berehovo), 78 (Berehovó)	104 (Берегово), 1 (Берегове)
1955	0	5 (Berehovo), 181 (Berehovó)	95 (Берегово)
1956	0	3 (Berehovo), 148 (Berehovó)	110 (Берегово)
1957	4	4 (Berehovo), 210 (Berehovó)	147 (Берегово), 1 (Берегове)
1958	21	1 (Berehovo), 188 (Berehovó)	128 (Берегово)
1959	0	3 (Berehovo), 196 (Berehovó)	135 (Берегово), 7 (Берегове)
1960	0	0 (Berehovo), 76 (Berehovó)	148 (Берегово), 3 (Берегове)
1961	0	2 (Berehovo), 113 (Berehovó)	179 (Берегово)
1962	0	15 (Berehovo), 90 (Berehovó)	179 (Берегово), 3 (Берегове)
1963	0	14 (Berehovo), 88 (Berehovó)	334 (Берегово), 4 (Берегове)
1964. október 17-ig	2	4 (Berehovo), 52 (Berehovó)	415 (Берегово), 1 (Берегове)

6. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1953 – 1964 között

A brezsnyevi „pangás” időszakában folytatva a Hruscsov által elindított, második körű oroszosítást, a történelmi névváltozat szűk körben fordult meg a lapszámok cikkeiben. Azonban a cirill fejléc eltűnésével nem vonták ki azon változatot, mivel a szerkesztőség címében, illetve az 1968 és 1969 nyári 1-1, ukrán nyelven fennmaradt kiadásában. Jellemző volt az erős szigor és az elvekhez való viszony, főleg a „prágai tavasz” leverését követően. Egy másik jellegzetesség volt olvasható Szijjártó Galina 1967. március 4-ei 28. lapszámban írt „A régmúlt oldalai” cikkében míg a felvezetésben a szovjetesített változatot használja, addig a történelmi szempontot leírva a „hagyományos” névváltozatot alkalmazza (URL4). Gorbacsov előtt nem igazán volt ilyesmi olvasható a sajtóban. Azonban érezhető volt a hanyatlás, amely majd 1982 novemberétől vált erőteljesebbé.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1964 maradék része	0	0 (Berehovo), 13 (Berehovó)	61 (Берегово)
1965	2	13 (Berehovo), 170 (Berehovó)	301 (Берегово)
1966	0	2 (Berehovo), 126 (Berehovó)	309 (Берегово)
1967	6	6 (Berehovo), 160 (Berehovó)	276 (Берегово)
1968	1	1 (Berehovo), 89 (Berehovó)	75 (Берегово)
1969	0	7 (Berehovo), 288 (Berehovó)	152 (Берегово)
1970	3	3 (Berehovo), 105 (Berehovó)	71 (Берегово)
1971	2	23 (Berehovo), 241 (Berehovó)	144 (Берегово)
1972	5	10 (Berehovo), 236 (Berehovó)	148 (Берегово)
1973	2	10 (Berehovo), 115 (Berehovó)	69 (Берегово), 1 (Берегове)
1974	0	16 (Berehovo), 247 (Berehovó)	146 (Берегово)
1975	1	10 (Berehovo), 112 (Berehovó)	70 (Берегово), 1 (Берегове)
1976	-	-	-
1977	0	10 (Berehovo), 64 (Berehovó)	71 (Берегово)
1978	0	3 (Berehovo), 181 (Berehovó)	151 (Берегово)
1979	0	3 (Berehovo), 288 (Berehovó)	71 (Берегово), 1 (Берегове)
1980	0	15 (Berehovo), 259 (Berehovó)	130 (Берегово), 6 (Берегове)
1981	5	2 (Berehovo), 327 (Berehovó)	91 (Берегово), 2 (Берегове)
1982. november 12-ig	0	7 (Berehovo), 556 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)

7. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1964 – 1982 között

Andropov rövid időszaka alatt a korábbi rendszerek hagyatéka ment tovább, vagyis a történelmi nevek szinte csak nyomokban jelentek meg a szovjetesített dominanciájú közegben. A falon lévő repedések már Brezsnyev ideje alatt látszódtak, azonban változásra 1985 előtt nem lehetett várni.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1982 maradék része	0	7 (Berehovo), 556 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1983	2	2 (Berehovo), 56 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1984. február 11-ig	0	0 (Berehovo), 144 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)

8. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1982 – 1984 között

Csernyenko alig 1 éves időszaka alatt szinte teljesen a szovjetesített változatot alkalmazták, de a történelmi névváltozat, mint későbbi politikai kérdés, foglalkoztatni kezdte a helyi értelmiséget. Erre a változásra Gorbacsov hatalomra kerüléséig várni kellett.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1984 maradék része	6	1 (Berehovo), 261 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1985. március 12-ig	0	0 (Berehovo), 261 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)

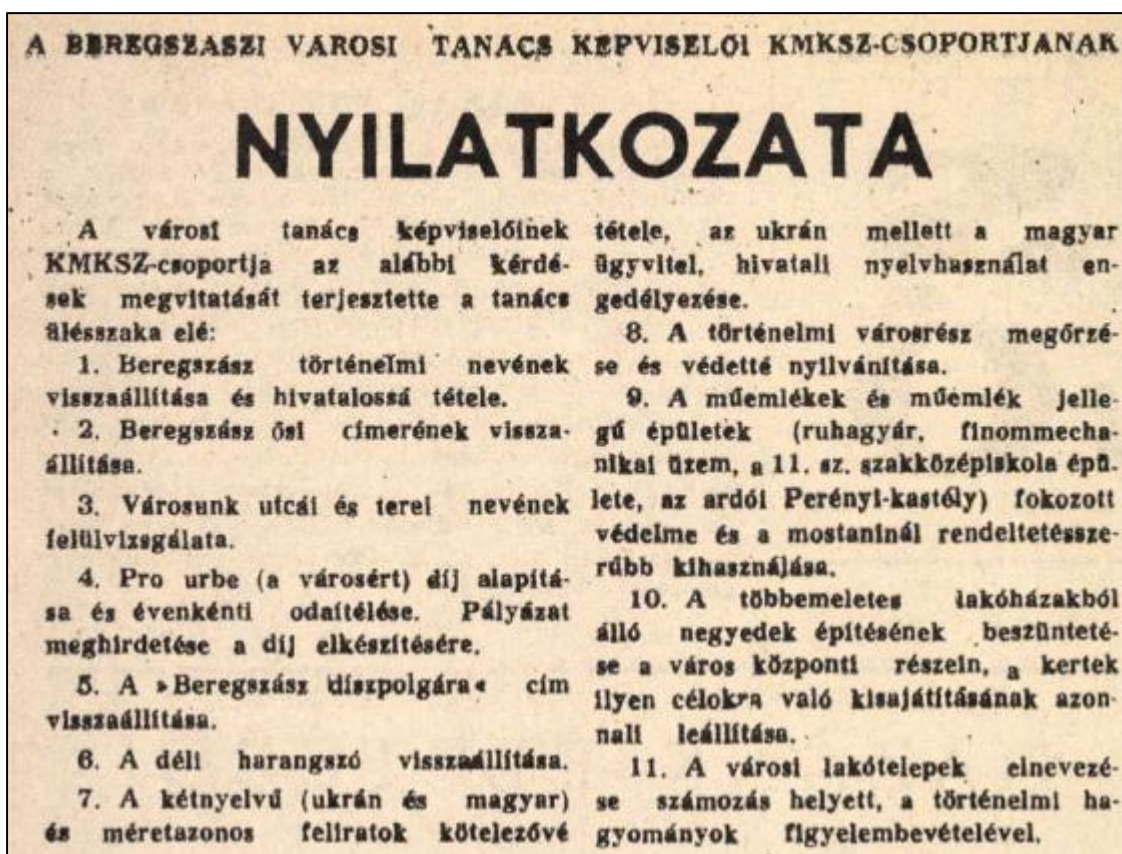
9. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1984 – 1985 között

Mihail Gorbacsov megválasztása volt a névváltozatok használatának utolsó csatájának kezdete, amelynek végkimenetelében dönt el véglegesen, melyik fog érvényesülni a lapszámokban. A szovjetesített névformák az enyhülések ellenére rekord mennyiségben voltak olvashatóak, amely mellé egy addig nem közölt harmadik/negyedik névváltozat is párosult 1988-ban. Ez pedig az orosz nyelvből átírt „Beregovó” és „Beregovo” voltak (URL4), amelyek az 1989 márciusi végleges fordulatig nagyobb számban jelentek meg. A történelmi névváltozat, amely az előző időszakokban alacsony számban, de jelen volt, most véglegesen a sajtó fő részeiben újra feltűntek. Az utolsó szovjet időszakban az 1991. január 1-én Beregi Hírlap néven átszervezett újságban véglegesen kivonták a szovjetesített névváltozatokat, amelyet a rendszerváltás terminológiával lehet fémjelezni.

Évfolyam	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat (latin)	Szovjetesített névváltozat (cirill)
1985 maradék része	4	0 (Berehovo), 261 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1986	1	3 (Berehovo), 495 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1987	17	2 (Berehovo), 708 (Berehovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1988	17	3 (Berehovo), 62 (Berehovó), 33 (Beregovo), 428 (Beregovó)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1989	428	0 (Berehovo), 0 (Berehovó), 85 (Beregovó), 9 (Beregovo)	0 (Берегово), 0 (Берегове)
1990	635	0 (Berehovo), 0 (Berehovó), 2 (Beregovó), 3 (Beregovo)	0 (Берегово), 0 (Берегове)

10. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1985 – 1990 között

Beregszász történetének egyik legfontosabb éve 1990 volt, amikor is a történelmi névváltozat visszaállításának ügye, majd folyamata kezdődött meg. Ez év nyarán Dalmay Árpád pedagógus, kultúrpolitikus, a Vörös Zászló 1970 – 1984 közötti fordítója és a KMKSZ beregszászi járásának elnöke felkarolta a Vérke-parti város névvisszaállításának ügyét. 1990. július 7-én, a Beregszászi Városi Tanács 11 pontból álló nyilatkozatát közölte a Vörös Zászló (22. kép), amelynek 1. pontja pont a történelmi név visszaállítása és hivatalossá tétele volt. A cikkben felvázolta Beregszász történelmi nevének eredettörténetét, valamint a „Berehovo” névváltozat kialakulását, amelyben a „sohanemvolt” városnevet a csehek alkották, majd a szovjetek szentesítették. Megjegyezte, hogy 1990-ben a városhoz közel fekvő ruszin falvak lakói – főleg az idősebb korosztály – a történelmi névváltozatot használta (Vörös Zászló, 1990. július 7, 2. oldal).

22. kép: Beregszász Városi Tanácsának képviselői KMKSZ csoportjának nyilatkozata a Vörös Zászló 1990. július 7-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 14:55:49.

Természetesen nem maradt válasz nélkül Dalmay nyilatkozata, véleménye, ugyanis az 1990. július 26-ai lapszámban két beregszászi lakos, Kovács M. és Miklovszkij Sz. bírálta azt (23. kép). A két kis cikkből álló cikkben Kovács az utcanévek visszaállításának kérdésére azt válaszolta, hogy „nem időszerű” és van fontosabb és égetőbb problémája a Városi Tanácsnak. Hozzátette a végén, hogy „nincs haszon” az elmélkedésekből. Másrészt érthetetlen volt számára a magyar nyelv hivatalossá nyilvánítása arra hivatkozva, hogy az USZSZK államnyelve az ukrán 1989. október 28 óta (Csernicskó, Fedinec 2010: 630). Miklovszkij írásában Dalmay „rossz oldalról közelítette meg” a névváltoztatás kérdését. Ezt úgy magyarázta, hogy Dalmay nemzedékéhez „a magyar áll közelebb” hangsúlyozva ezzel erős magyarságtudatát, míg Miklovszkijhoz és a fiatalokhoz a „Berehovo”. Mintha egyfajta „új divattá” vált volna a hagyományok elvi alapon történő visszaállítása Miklovszkij szerint. Szerinte nincs szüksége sem a városnak, sem az utcanéveknek névváltoztatásra (Vörös Zászló, 1990. július 26, 2. oldal).

23. kép: Kovács M. és Miklovskij Sz. beregszászi lakosok „Városunk nevééről és egyebekről...” című, a KMKSZ csoportjának nyilatkozatának bírálata a Vörös Zászló

1990. július 26-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 14:34:31.

A beregszászi lakosok bírálata nem maradt bírálat nélkül, ugyanis Nagy Zoltán Mihály az 1990. augusztus 9-ei lapszámában „Két hozzászólás margójára” címmel (24. kép) válaszolt nekik. Ebben tisztán olvasható volt, hogy a két beregszászi lakosnak fontosabb volt a megszokott városi problémák orvoslása, mint a történelmi nevek visszaállítása. Tisztázta, hogy a történelmi névváltozat visszaállítása és a városi problémák rendezése két, egymástól eltérő dolgok, amelyekre nem gondoltak. A városi tanács hatáskörébe tartozó két ügy két megközelítést takar, vagyis Nagy Zoltán Mihály megfogalmazása szerint: „*városrendezés, a közművesítés, a Vérke megtisztítása, az / árúellátás javítása az életszínvonal emelésére irányul, a névváltoztatás pedig a város (és a járás) lakosainak többségét kitevő magyarok nemzetiségi igényeinek kielégítésére*” (Vörös Zászló, 1990. augusztus 9, csütörtök, 3. oldal). Itt nemcsak egy rögtönzött névváltoztatásról volt szó, amely a két szerző szerint időszerűtlen és helytelen, hanem a régi nevek visszaállításáról, egyfajta jóvátételről. Odaszúrta azt a

szomorú tény, hogy 1946-ban, amikor kiadták 85 település átnevezésének törvényét, nagyon sürgős és időszerű volt. A sztálini kohó beindítását, amely a magyar nemzetet megfosztani akarta a történelmi forrásoktól. A kommunista mondvacsinált érvek mind az általuk is preferált internacionalizmus része, amelynek minden kisebb nemzetiségnek alá kell rendelnie magát. A másik szembevethető érv a fiatalok névhasználati szokása volt, amelybe persze a magyarokat nem vették be, holott többséget alkottak a Beregszászi járásban. Az utcanevek kapcsán, amely a névváltoztatat visszaállításának kérdésével együtt fogalmazódott meg, megint nem a magyar, hanem az „orosz, zsidó és cigány igényekre” hivatkozott (Vörös Zászló, 1990. augusztus 9, csütörtök, 3. oldal).

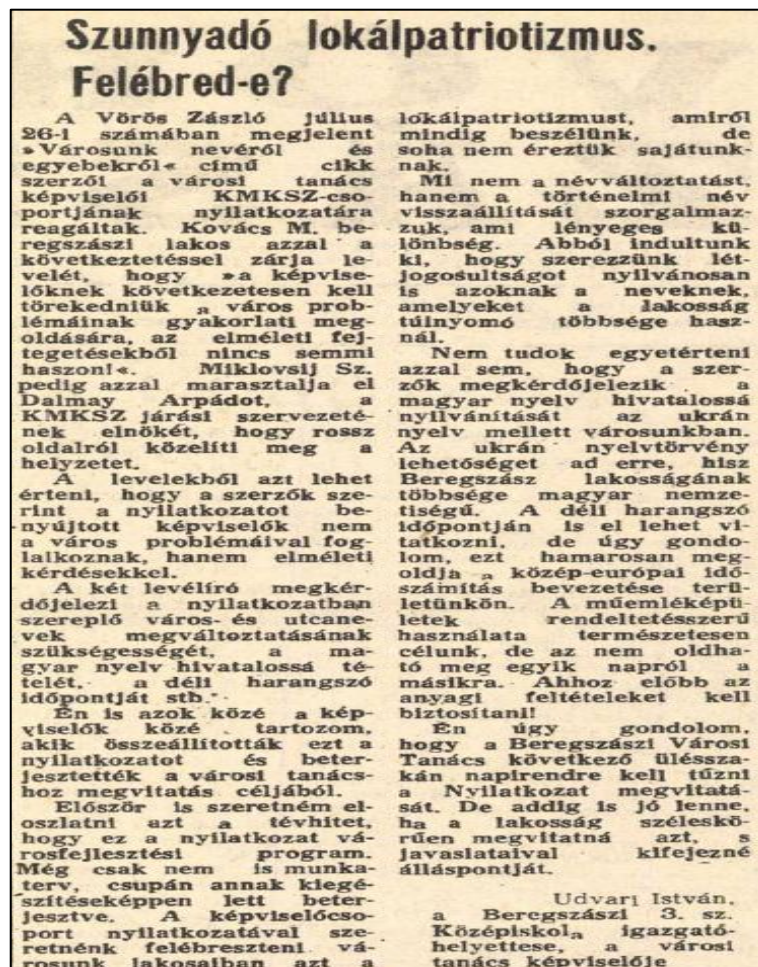

24. kép: Nagy Zoltán Mihály „Két hozzászólás margójára” című cikke a Vörös Zászló 1990. augusztus 9-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 15:26:18.

Udvari István, a 3. számú középiskola igazgatóhelyettese is olvasta a cikkeket, amelyekre az 1990. augusztus 25-ei lapszámban „Szunnyadó lokálpatriotizmus. Felébred-e?” címmel (25. kép) kiállt a nyilatkozat mellett, mivel ő volt az egyik megfogalmazója. Nagyön szemet szűrt neki is a két beregszászi lakos „bírálata”, mivel neki is különbségtételt kellett tennie névváltoztatás és a történelmi név visszaállítása között. Udvari és Dalmay köre egyszerűen megfogalmazva létjogosultságot szerettek volna szerezni a többségi lakosság által használt nevek kapcsán. Ezen írás is jelzi azt a jelenséget, hogy a „veteránok” az új idők

szelét nem érezték meg, sőt, a régihez foggal-körömmel ragaszkodtak „fontosabb problémák” címszó alatt (Vörös Zászló, 1990. augusztus 25, szombat, 2. oldal).

25. kép: Udvari István „Szunnyadó lokálpatriotizmus. Felébred-e?” című cikke a Vörös Zászló 1990. augusztus 25-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 15:54:05.

Október 30-án, a helyi KMKSZ ülésén született meg a Kiss Imre városi tanácselnök által írt határozat (26. kép), amely szerint referendumot, vagyis népszavazást írnak ki a történelmi névforma visszaállításának kérdésében (Vörös Zászló, 1990. november 17, szombat, 2. oldal).

A NÉPKÉPVISELŐK BEREGSZÁSZI VÁROSI TANÁCSÁNAK HATÁROZATA		
A Népképviselők Beregszászi Városi Tanácsa október 30-án tartott ülésének határozata értelmében a Beregszász város történelmi neve visszaállításával kapcsolatos népszavazás megtartására a következő választókörizeteket alakították meg:		
1. sz. választókörizet a 11. sz. városi szakközépiskola klubja (Sevcenko u. 3.) Szefanik, Csajkovszkij, Kárpátoni felszabadulásának 40. évfordulója, Puskin utca, Puskin tér, Derekszeg, Borkanyuk, Szőlőhegy, Gogol, Lisenko, Kalinyin utca, a Vörös Hadsereg útja 1-39., 2-28. és 30., 32. sz., Gorkij, Pavlov utca.	5. sz. választókörizet a 4. sz. középiskola helyisége (Hmelnickij u. 18.) Gercen, Csapajev, November 27., Verke-part, Építő, Morgenthal, Szlav, Czaban Samu, a Hmelnickij u. 1-99., 2-94., Tolsztoj, Ungvári utca.	9. sz. választókörizet a járási útkarbantartó részleg helyisége (Munkácsi út 91.) Munkács, Kirov, Szovhoz utca, Különtanya, Karmeljuk utca.
2. sz. választókörizet a 2. sz. bennlakásos iskola helyisége (Gagarin u.) Sport, Művészet, Zene, 60 éves a Szovjetunió utca, a Vörös Hadsereg útja 34a, 34b, 34v, a 36-98., 41-97., 103., 105., 107., 109., 111., 113., 115., 117., 119. sz., Gagarin utca.	6. sz. választókörizet a bútorkombinát helyisége (Gyár u. 36.) Szevasztopol, Turgenyev, Újvásártér, Dosztójevszkij, Zaporozsjei, Panfilov, Szövetkezeti, Gyár, Proletár, Leszja Ukrajinka, Majakovszkij, Nap utca.	10. sz. választókörizet a búcsú klub Kutuzov, Nyevszkij, Marx, Matroszov utca, a Hmelnickij u. 96-tól végig, Kotljarevszkij, Engels utca, Geológus sugárút.
3. sz. választókörizet a 6. sz. általános iskola helyisége (Sevcenko u. 25.) Esze Tamás, Szovjet Alkotmány utca, Hősök tere, Rákóczi tér, Vörös partizán, Sevcenko, Odeszsa u. 2., 2a, 2b, 4., 4a, 4b, 6. sz. és végig.	7. sz. választókörizet Kultúrház (Felszabadulás tér 1.) Franco, Októberi forradalom, Szverdlov, Kobljanskaja, Petrás Dezső utca, Felszabadulás tér, Dicsőség, Török Pál, I. Péter, Lenin, Kazinczy, Kijevi utca.	11. sz. választókörizet a mesterek iskolája, Arató (Munkácsi út 242). a Munkácsi út 104-105-től végig, Volodarszkij, Dzerzsinszkij, Thälmann, Antal Péter, Petőfi utca, Petőfi útköz, Bánya, Terv utca.
4. sz. választókörizet a 8. sz. középiskola helyisége (Scsorsz u. 3.)	8. sz. választókörizet a 7. sz. általános iskola helyisége (Dekabristák útja 132.) Dekabristák, Repülősök útja, Korolenko, Altomás, Lermontov, Kolhoz.	12. sz. választókörizet a járási kórház klubja (Pavlov u. 2.) Itt a kórházban fekvő beregszászi betegek szavaznak.
		13. sz. választókörizet a tansági klub a Csernisevszkij, a Belinszkij, a Béke utca. Kiss Imre, a városi tanács elnöke

26. kép: A Népképviselők beregszászi városi tanácsának határozata a város történelmi nevének visszaállításáról szóló népszavazásának kiírásáról a Vörös Zászló 1990. november 17-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 15:57:08.

Ennek megszervezése nem ment problémamentesen, amely több cikkben is tükröződött. Az első az 1990. november 1-ei lapszámában megjelent „Igazi népszavazásra van szükség!” cikk volt (27. kép), amelyben Pukacs Bogdán, Rozdobugyko Mihail szerzők több pontban bírálták a népszavazás lebonyolítását. Itt az első két pont érintette a településnevek névváltoztatását. Elsőként felhozták, hogy „nem demokratikus” okból nem kizárólag a képviselők döntenek a kérdésben, hanem a városi lakosság. Ezt kérdőíves módszerrel kívánták megtenni, amelynél aláhúzták, hogy ez nem egyenlő a közvéleménykutatással. Másodjára elszigeteltséggel vádolták a KMKSZ képviselőit, ugyanis

hallgatólagos beleegyezéssel és nem a lakosság megkérdezése nélkül változtatták meg több településnek neveit (Vörös Zászló, 1990. november 1, csütörtök, 4. oldal).

27. kép: Pukacs Bogdán, Rozdobugyko Mihail „Igazi népszavazásra van szükség!” című bírálat a Vörös Zászló 1990. november 1-ei lapszámban.
Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 17:26:16.

Az 1990. november 20-ai lapszámban (28. kép) Pataki István, a városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke közölte a Népképviselők Beregszászi Városának Tanácsának határozatát a Beregszász történelmi nevének visszaállításáról szóló népszavazáshoz szükséges 11 fős bizottság összetételének jóváhagyására. Ebben a bizottságban a szerző mellett Dalmay Árpád és Kiss Imre tagokként voltak feltüntetve (Vörös Zászló, 1990. november 1, kedd, 1. oldal). A népszavazásig még pár nap maradt, de már az előző cikkekben felvázolt bírálatok, érvelések is mutatták, hogy korántsem volt egyoldalú egyetértés a képviselők és az egyes „veterán” lakosok között. Ennek ellenére nem lankadt az ügy kérdése, amely 1991 után is tovább élt, mint cél.

28. kép: A Népképviselők Beregszászi Városának Tanácsának határozata a Beregszász történelmi nevről szóló népszavazáshoz kapcsolódó, jóváhagyásra váró bizottságlistája a *Vörös Zászló* 1990. november 20-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 18:18:17.

A november 1-ei cikkekre válaszolt Kiss István az 1990. november 22-ei lapszámában „Kinek van igaza?” címmel (29. kép). Öt pontban érvelt a „Beregszász” történelmi névforma visszaállítása mellett, mondván, hogy azt a lakosság megkérdezése nélkül hajtották végre a rendszerek képviselői. Az első pontban az Udvari által írt cikk visszatérte jött elő, vagyis ez nem névváltoztatás, hanem a történelmi név visszaállítása. Kiemelte a több évszázados hagyományt, valamint a csehek és szovjetek által végrehajtott névváltoztatást. A második pontban a választók által bizalmat szerzett képviselői döntést hozta fel, mivel ezáltal szavazhat és döntést hozhat érveléstől függetlenül a fontos kérdésekben, köteles a választók előtt beszámolnia. A harmadik pontban a kérdőíves felmérésről írt, mivel a bírálók szerint a kérdőíves felmérés nem egyenlő a közvéleménykutatással. Ezzel szemben az igazság az, hogy nem az egyetlen formája, de mégis a legobjektívebb. A negyedik pontban a Nagy

Zoltán Mihály által felhozott „időzetlen és helytelen” érvelésre adott válasz tért vissza, mivel az elsietettség vádja szerint a lakosság megkérdezése nélkül változtatta meg 20 település nevét a végrehajtó bizottságok, holott 1945-ben ugyanezt tették a szovjet rendszer kezdetén. Ezt megelőzte bizonyítottnak a falvakban tartott gyűlések. (Vörös Zászló, 1990. november 22, csütörtök, 1. oldal).

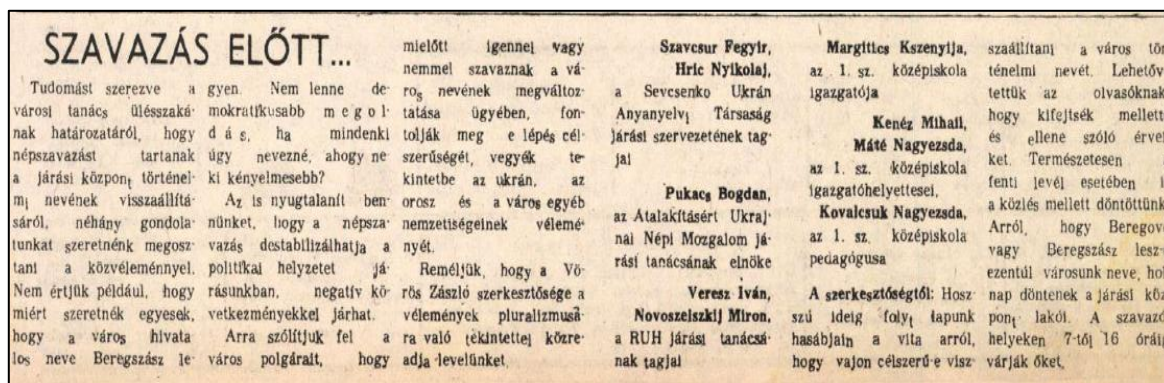
29. kép: Kiss István „Kinek van igaza?” című válaszcikke a Vörös Zászló 1990.

november 22-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 18:24:51.

Egy nappal a népszavazás előtt, az 1990. november 24-ei lapszámában (30. kép) Szavcsur és társai „Szavazás előtt” címmel cikkben meg is fogalmazták ellenérvüket. Ebben a cikkben a válaszadók több pontra is hivatkoznak arról, hogy miért „nem ajánlatos csak egy szemszögből vizsgálni a kérdést”. Eszerint ők azzal „riogattak”, hogy a népszavazás instabilitást hoz a járás politikai helyzetét, félnek a vezetés következményeitől. Szerintük szubjektív alapon, minden lakos saját belátása szerint nevezze meg szülővárosát. Ha már szavazásra bocsátják a kérdést, akkor a nem magyar ajkú embereket is „illendő” megkérdezni erről. Ez teljesen rendben lett volna, mivel sokan, akik a városban születtek, részesei voltak a történeteknek. Azonban itt ideológiai csatározásról volt szó, mivel mindenféle megfogalmazásban nem is burkolt céllal ellenezték a történelmi névváltoztatást, mivel a kommunista gondolkodásban a nemzet, mint fogalom vagy életforma nem állta meg a helyét. A felhozottak ellenére egyikük sem tudta elérni célját a népszavazás

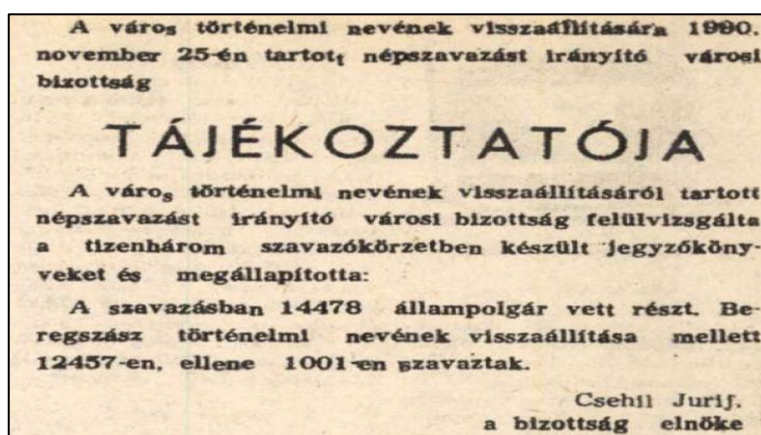
megtartása ügyében, csupán szabadon kifejhették álláspontjukat a kérdésben (Vörös Zászló, 1990. november 24, szombat, 1. oldal).

30. kép: Szavcsur Fegyir és társainak „Szavazás előtt” című bíráló cikke a Vörös Zászló 1990. november 24-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 18:25:50.

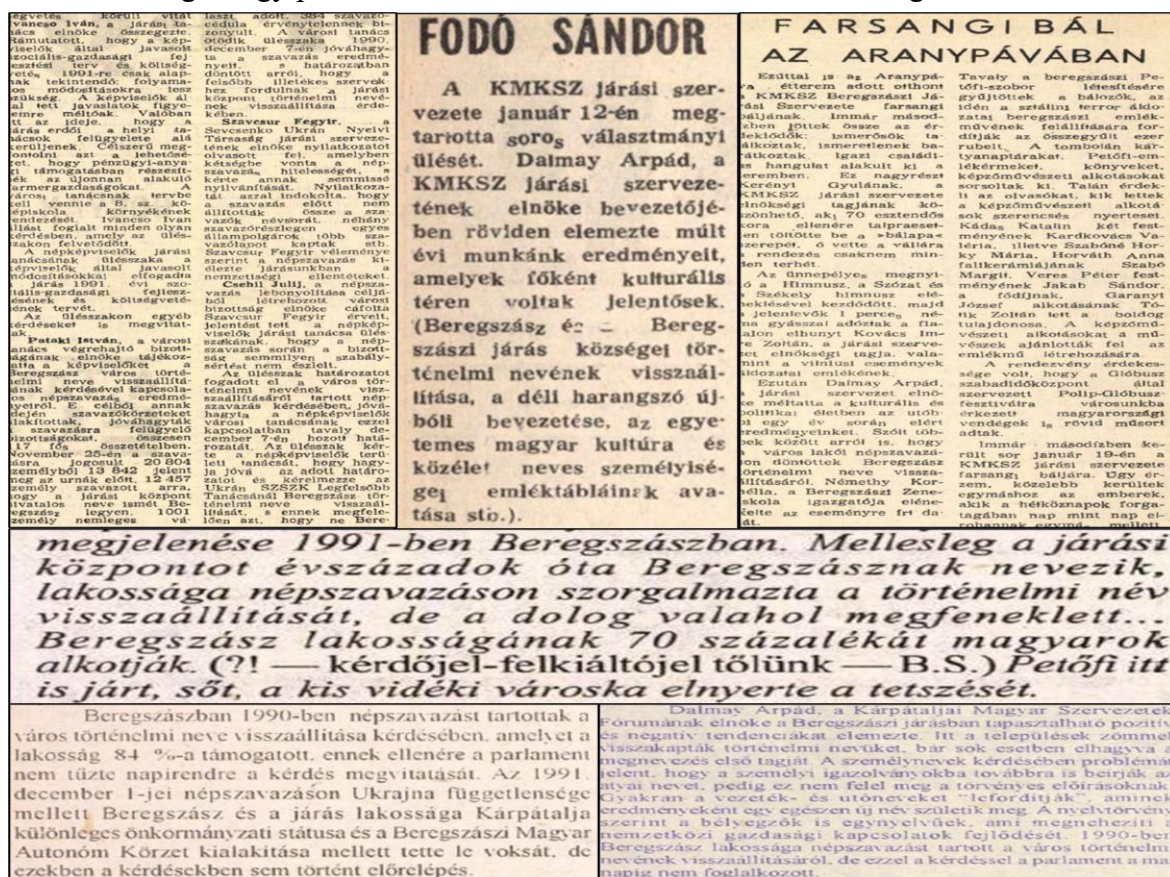
Végül a kiírt népszavazást 1990. november 25-én meg is tartották (Váradí 2025: 291), amikor Beregszászban 14 478-an az urnákhoz vonultak. A szavazás eredményét Csehil Jurij bizottsági elnök közölte az 1990. november 27-ei lapszámban (31. kép), amely szerint 12 457 „igen” (86,4%) és 1001 „nem” (6,91%) (Vörös Zászló, 1990. november 27, kedd, 1. oldal) és 384 (7,5%) érvénytelen szavazólap volt. Azonban a szavazás nem hozott eredményt, mivel nem kapta vissza a város eredeti, történelmi nevét. Az Ukrán Legfelsőbb Tanács hivatkozása szerint a szavazás idejekor nem volt hatályban semmiféle népszavazási törvény, ezért ez egy lebonyolított kutatás volt (Dobos Sándor 2021, 62).

31. kép: A Beregszász történelmi nevérol szoló népszavazás eredményei a Vörös Zászló 1990. november 27-ei lapszámban.

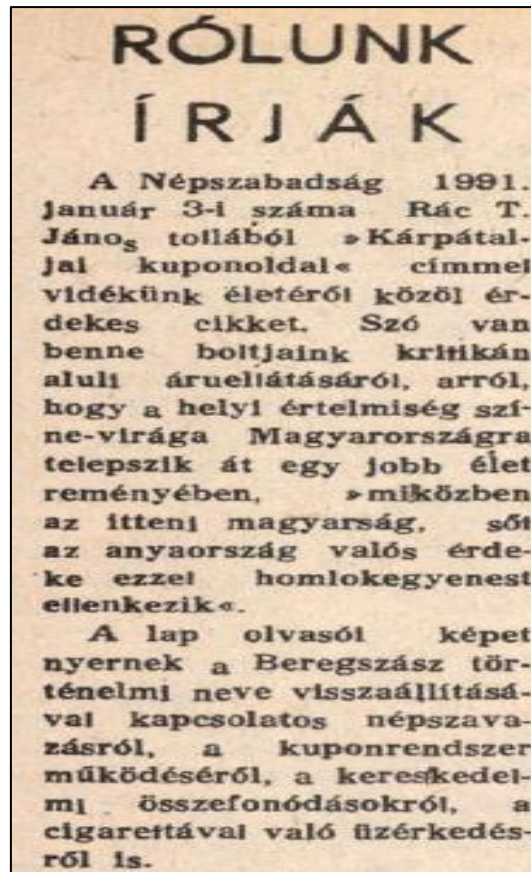
Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 18:59:12.

A sikertelen népszavazás a Beregi Hírlap hasábjain is fennmaradt az emlékezetben (32. kép). Az átszerveződött járási lap 1991. január 3-ai cikkében a Népképviselők Járási Tanácsának Elnöksége elhatározta, hogy a január 11-én tartandó gyűlésen többek között az 1990-es népszavazás eredményeiről fognak beszámolni (Beregi Hírlap, 1991. január 3, csütörtök, 1. oldal). Az 1991. január 17-ei lapszámban Pataki István újra leírta az eredményeket (Beregi Hírlap, 1991. január 17, csütörtök, 2. oldal). Dalmay Árpád neve egyértelműen összefonódott a népszavazás örökségével, mivel a téma felhozásakor újra és újra felbukkan a pedagógus és „zászlóvivő”, mint a személy, aki bár a „hivatalos célját” nem érte el, de mégis nagy patriótaként tekintettek rá akkor és most is Beregszász lakói.

32. kép: Az 1990-es Beregszász történelmi nevével szembe fordított népszavazást folyamatosan felhozó újságcikkek a Beregi Hírlap egyes lapszámaiban
Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 20:55:40.

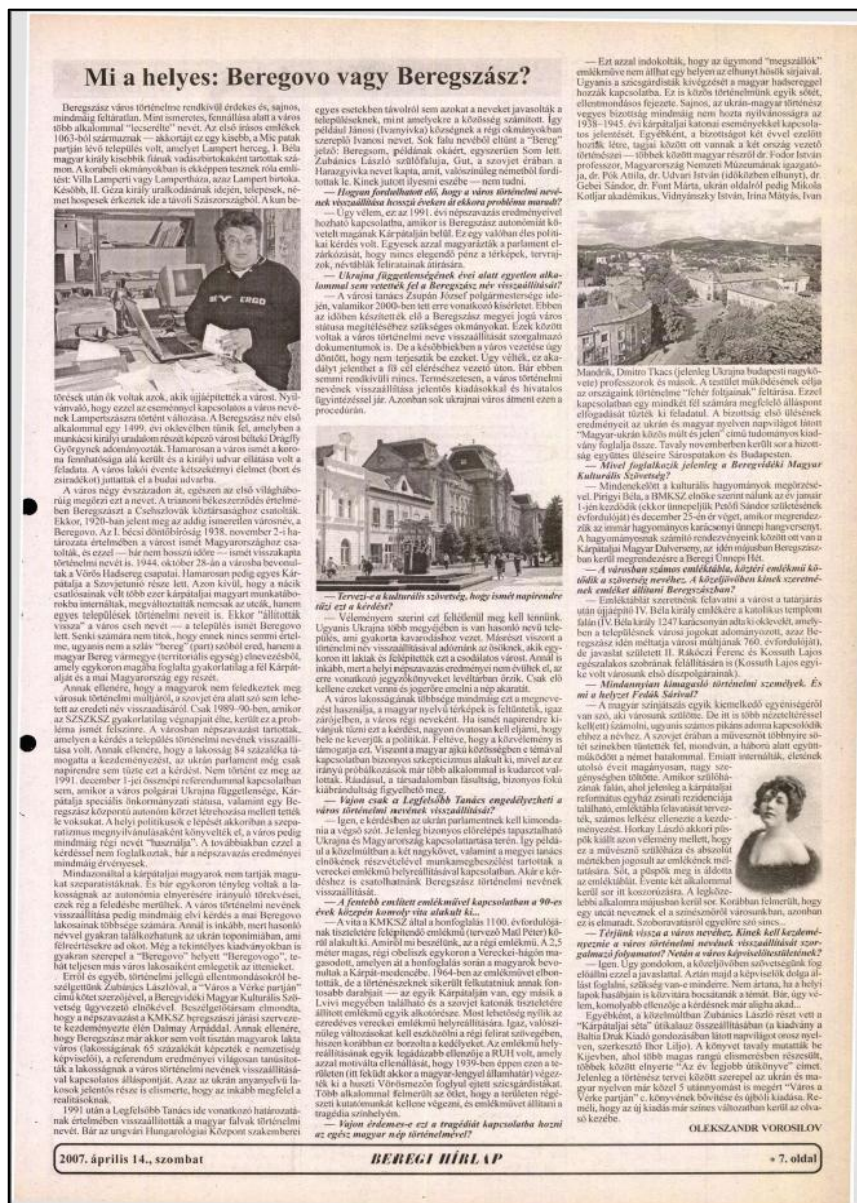
A Beregi Hírlap 1991. január 22-ei lapszám „Rólunk írják” című cikk szövegéből (33. kép) az is ki volt olvasható, hogy a magyarországi sajtóban, azon belül is a Népszabadságban cikkeztek az 1990-es népszavazásról „Kárpátaljai kuponoldal” cikknev alatt. Ebben a cikknevből kiindulva a korabeli gazdasági helyzetről és a népszavazásról kaptak képet az ottani olvasók (Beregi Hírlap, 1991. január 22, kedd, 3. oldal).

33. kép: A „Rólunk írják” című cikk szövege benne a népszavazás nevével a Beregi Hírlap 1991. január 22-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 20:11:22.

A történelmi névváltozat ügyének továbbvitelét két további cikk is igazolja. Az első a 2007. április 14-ei lapszám „Mi a helyes: Beregovo vagy Beregszász?” cikke (34. kép), amelyben az elején felvázolták a város névtörténeti időszakait, valamint négy kérdést is feltettek e téren: „Hogyan fordulhatott elő, hogy a város történelmi nevének visszaállítása hosszú éveken át ekkora probléma maradt?”, „Ukrajna függetlenségének évei alatt egyetlen alkalommal sem vetették fel a Beregszász név visszaállítását?”, „Tervezi-e a kulturális szövetség, hogy ismét napirendre tűzi ezt a kérdést?”, „Vajon csak a Legfelsőbb Tanács engedélyezheti a város történelmi nevének visszaállítását?”. Az első kérdésre a válasz éles politikai kérdés és az új térképek, tervrajzok készítéséhez szükséges pénz hiánya-, a másodikra a 2000-ben, Zsupán József idején tett kísérlet és azok dokumentumainak „fő célhoz vezető út akadályának” magyarázata-, a harmadikra az ügy szükségessége és politikamentessége-, a negyedikre a parlament döntéshozatala és a viszonylagos előrelépés volt (Beregi Hírlap, 2007. április 14, szombat, 7. oldal).

34. kép: A „Mi a helyes: Beregovo vagy Beregszász?” cikk a Beregi Hírlap 2007. április 14-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 21:51:31.

A második a 2010. július 17-ei lapszám „Berehovo = Beregszász” cikke (35. kép) volt, amelyben a rövid történelmi idők és névváltozatok felvázolása mellett a 2007 áprilisi cikk folytatásaként is volt tekinthető. Ennek oka az, hogy most már a Legfelsőbb Tanácshoz is elküldték a város településnevének vitájáról szóló döntést. Miután „népszavazás hiányában” ezt elutasították, az 1990 novemberi eredményekhez mentek vissza és az alapján kérték a visszaállítást. A városi tanács egyhangú támogatása ellenére az államvezetés kezében volt a döntés. Az előző kérésekkel ellentétben most már a eljárás nevének módosítását is kérték „Beregszaszkij rajon” névre (Beregi Hírlap, 2010. július 17, szombat, 1. oldal).

Berehovo = Beregszász

Járási székhelyünk az elmúlt évszázadok során számtalan megnevezéssel került fel a térképekre. A római korban állítólag Pereginum (!) néven tartották számon, majd első királyaink idején alapítójáról, Lampert (Lambert) hercegről 1063 táján Villa Lampertinek nevezték el. II. Géza király idején a kunok által elpusztított települést százszokkal újratelepítették, ekkor lett Lampertszásza (Lumprechtsas). A tatárjárás viharában elpusztult, majd főnixként feltámadt településnek 1247. december 24-én IV. Béla király városi jogokat adományozott. Ezeket a jogokat a vegyesházi királyok is megerősítették, majd az 1342. szeptember 2-án, Visegrádon kelt kiváltságlevelében I. Lajos király Lampertszásza szabad királyi várost pallosjoggal ruházta fel. A Beregszász településnév 1499-ben tűnik fel először az oklevelekben, amikor a munkácsi uradalom és a város tulajdonába viingárti Geréb Péter országbíró halálát követően békési Drágffy Györgyöt iktatták be. A település, amely egyben Bereg vármegye székhelye is volt, történelmi nevét egészen az 1920-as évekig viselte, amikor a csehszlovák hatóság a korábban nem ismert Berehovo megnevezést akasztotta rá. 1938–1945 között ismét Beregszász, majd 1945 után ismét Berehovo. 1990. november 25-én Beregszász városában népszavazásra került sor, amelyen egyedüli kérdésként a város történelmi nevének helyreállítása szerepelt. A további eseményeket a Beregi Hírlap jegyezte, a Vörös Zászló tudósításaiból rekonstruáltuk. Ezek szerint a 20 841 szavazásra jogosult polgárból 13 842 vett részt a véleménynyilvánításon, közülük 12 451 igennel, 1001 nemmel szavazott, illetve 384 szavazólap érvénytelen volt. Ennek ellenére minden maradt a régiben.

A város történelmi nevének visszaállítása 2000-ben újra felmerült, azonban a megyei jogú városi státusz elnyerése az ügyet háttérbe szorította. Idén a megyei tanács szerette volna rendezni a vitatott Berehovo/Berehove településnevet, majd ezzel kapcsolatos döntését a Legfelsőbb Tanácshoz továbbította. Ott a döntést azzal utasították vissza, hogy a településnév-változtatásról nem volt népszavazás. A helyi önkormányzat ezért úgy döntött, hogy visszatér az 1990-es népszavazás eredményeihez és kéri a történelmi városnév visszaállítását. Információink szerint a városi tanács egyhangúlag támogatta a javaslatot (az igazsághoz tartozik, hogy a Berehovo/Berehove név már foglalt). A továbbiakban a döntés a kijevi honatyákra vár. Az ügygel kapcsolatban azonban további lépésekre is szükség van, mivel járásunk nevét is meg kellene változtatni — Beregszaskij rajonra.

FOGARASI

35. kép: Fogarasi „Berehovo = Beregszász” cikke a Beregi Hírlap 2010. július 17-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 21:54:22.

A második népszavazásra végül az önkormányzati választásokkal párhuzamosan (35. kép), 2010. október 31-én került sor, amely az 1990 novemberi népszavazáshoz hasonlóan többségi „igennel” és sikertelenséggel zárult. Most az volt a sikertelenség oka, hogy az „igennel” szavazók aránya az előírt 50% alatt volt, ezzel pedig Beregszász hivatalos neve továbbra is a „Берегове” maradt (Dobos 2021: 64). Szomorú tapasztalat egy olyan gazdag múltú és tekintélyű város lakóinak és a kárpátaljai magyarság számára, akik a szovjet örökséget még nem tudták teljesen levetkőztetni. A történelmi sérelmek és tapasztalatok

ellenére a város magyar lakossága és a kárpátaljai magyarság tagjai a történelmi „Beregszászt” használják napjainkban.

36. kép: Beregszász történelmi nevének visszaállítása mellett kampányoló plakát a 2010 októberi népszavazás idején.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 22:31:12.

4.2. A járáshoz tartozó falvak névformái

A szovjet időszak kiépítése előtt a későbbi járás területén található településeknek megvoltak a maguk eredete, amelyekkel Lehoczky Tivadar is foglalkozott. A „Bereg vármegyei helynevek származtatása” című rövid tanulmányában fel is tette a kérdést: *„nézve hazánk ismertetésében nem csekély szakot képez azon kérdés: honnan vették az egyes városok és helységek neveiket? S innen eredőleg, minthogy honunk-ban számtalan nemesi család ősi fészkeről tartja vezeté-knevét, érdekes tudni: a család adott-e nevet a helységnek, térnek, melyben megtelepedett, vagy ellenkezőleg, a család vette birtokának, földének nevét?”* (Lehoczky 1873/7: 65). Nézeteit szintúgy megfogalmazta a következőképpen: *„... Nézetem szerint, mindkét eset áll ugyan hanem, a mennyiben történetünk első századaiban, mondhatni a XI, XII. századig, az akkor élt családok csak egyszerűen kereszt- vagy hivataltól nyert neveket viseltek, s csak később, a testvérek szétágazása, elszármazás, s birtokváltás folytán kezdének megkülönböztetésül vezeté-kneveket használni: több adat harezol a mellett, hogy a családok letelepedésök s földbirtokuk nevérol kezdék vezeté-kneveiket használni”* (Lehoczky 1873/7: 65). Kérdésének megválaszolásakor a vármegye nevének eredetét vázolta az ő megfogalmazásában: *„állításomat példákkal megvilágosítsam, a többi közül említem, hogy maga megyénk, annak hegyes, dombos tájától neveztetett el első tót lakóitól „Berehnek” (t. i. berkes tájnak), honnan a megye területe maiglan „Beregnek” mondatik”* (Lehoczky 1873/7: 65).

Sebestyén Zsolt „Bereg megyei helységnevek” című tanulmányában két fő kategóriára bontotta a településneveket: magyar és szláv (Sebestyén 2003: 59, 61). A „magyar” kategórián belül két alkategóriát – köznévi- és személynév eredetű – különít el. A „köznévi eredetűhöz” tartoznak a közvetlenül a tájra utalók- ((Mező) Homok, Kovászó, Macsola, Nagyberég, Beregújfalu), növénynévi- ((Bereg)Som), állatnévből eredő- (Kígyós.), emberi építményről elnevezettek- (Gát, Vári, Harangláb), víznévi eredetűek- (Zápszony, Borzsova Lehoczky szerint (Lehoczky 1873/7: 66), Bótrágy), foglalkozásnevűek- (Ardó, Csikósgorond), népnévi eredetűek- (Beregszász, Sárosoroszi), egyháziak- (Harangláb, Alsóremete, Felsőremete, Csonkapapi) (Sebestyén 2003: 59, 60). A „személynév eredetűek” pusztán személynév alkategóriája a magyar néveredet hagyományos, egyedinek mondható jelensége, mivel egyrészt csak nálunk van ilyen, másrészt pedig könnyebb volt beazonosítani egy helyet az ott élt személy vagy család alapján (Sebestyén 2003: 60). Lehoczky szerint ezek kihalt családokhoz kapcsolódtak (Lehoczky 1873/7: 66). Ebbe a kategóriába tartozik Asztély, Badaló, Balazsér, Bátyú, Bene, Beregdéda, Borzsova, Bulcsu, Gút, Halábor, Helyen, Mezőgecse, Mezőkaszony, Nagybégány, Nagybakta,

Nagymuzsaly, Tiszacsoma (Sebestyén 2003: 60). A családnév eredetűekhez az olyan telepek vannak besorolva, mint Hunyadi, Badó, Tasnád. A birtoklást kifejezőkhöz Csetfalva, Rafajnaújfalu, Makkosjánosi, Sárosoroszi tartozik. Végül a második fő kategória a „szláv eredetűeké”, amelyhez a Danilovka (Danilo birtoka) tartozik (Sebestyén 2003: 60, 61). Lehoczky szerint a Borsova név is szláv „Brezove” szóból ered, amelynek jelentése „nyirest” (Lehoczky 1899/10: 100). Elpusztult falvak közül Bátor (Beregszász egyik előtelepülése), Cibik (Mezőgecsétől délre), Csombortelke (Búcsú és Csoma között), Kirva (Déda-Daróc határában), Kisborzsova (Borzsova határában), Kismuzsaly (Nagymuzsaly határában), Longodár (Bereg környékén), Nyárasgorond (Gát környékén), Pátroh (Muzsaly környékén), Urkutelke (Beregszásztól nyugatra fekvő) voltak a területen megtalálhatók (Sebestyén 2010: 22, 31, 36, 71, 74, 79, 92, 106, 112, 142).

Tisztázni kell a következő névváltozattípusokat, mivel a kifejezések térben történő meghatározása eltérő definíciót adnak nekik: történelmi/hagyományos és szovjetesített. A történelmi névváltozatnak, mint típusnak a meghatározására az 1944 előtti időkre, egész pontosabban az 1898 – 1912 közötti első, mesterséges névváltoztatásig kell visszamenni, amikor több beregszászi járási település előtagot kapott, mint Beregdéda (Beregszászi 1997: 356). Ez még a monarchia idején történt, amelynek felbomlása után a csehek vezettek be másodikként mesterséges településneveket, mint a Berehovo, Munkacsevo, Uzshorod. A harmadikat már 1938 novemberében hozták be a „Beregszász” névváltozattal, amely a Belügyi Közlöny 1938. december 25-ei lapszámában is olvashatók (Belügyi Közlöny 1938: 1210). A többi település neve ezen kiadvány szerint a következők voltak: Alsóremete, Asztély, Badaló, Balazsér, Bene, Beregardó, Beregdéda, Beregsom, Beregszász, Beregújfalu, Bulesu, Csetfalva, Csonkapapi, Felsőremete, Halábor, Heteny, Kígyós, Kisbégány, Kisharangláb, Kovászó, Macsola, Makkosjánosi, Mezőgecse, Mezőhomok, Mezőkaszony, Nagybégány, Nagyberég, Nagyborzsova, Nagymuzsaly, Sárosoroszi, Tiszaesoma, Vári, Zápszonyi (Belügyi Közlöny 1938: 1211). Vagyis az első névváltoztatási reformban leírtakat hozták vissza, ezzel pedig megválaszolva a történelmi névváltozat fogalmát, vagyis azon településnévváltozatot jelenti, amelyet 1898 – 1912 között írtak le, majd 1938-ban hoztak vissza a „hazatérést” követően.

A szovjetesített alatt pedig már az 1944-45-ös negyedik névváltoztatási reformtól számított, de nagyrészt a cseh reformon alapuló névváltozatot jelenti, amely ideológiai alapon, a történelmi gyökerek eltüntetését és a lingvicizmus jegyében történő végrehajtását célzó intézkedés következtében alakult ki. Ennek a magyar sajtóban két írásmódja volt: az orosz és ukrán nyelvben használt cirill, amely a hivatalos volt, valamint a latin betűkkel átírt,

de hivatalos forma, amely dominánsan volt jelen a sajtóorgánumban is. Folyamatos váltakozás volt megfigyelhető, vagyis hol a történelmi, hol a szovjetesített volt többségben alkalmazva egészen 1988/1989 fordulójáig, amikor Gorbacsov ideje alatt véglegesen a történelmi névváltozat volt alkalmazva.

A történelmi névváltozatok az első 3-4 évfolyamban voltak aktívan jelen, amikor a szovjetesítés megkezdődött Kárpátalján. A szovjetesítés kezdetén előfordult, hogy az adott településnek, mint a Beregszászhoz csatolt Ardónak az oroszra, ukránra átírt megfelelőjét használták a Csepivkáig, amely itt nem bukkant fel. Az 1942-ben egyesített Nagy- és Kisgút még a történelmi és szovjetesített formában megjelentek, azonban a későbbiekben csak Gut és Harazgyivka néven voltak olvashatók. A kezdetektől kivételt képeztek a korábban létesített ruszin telepek/tanyák (Danilovka és Kastanovo kivételével) és az „átírhatatlan” településnevek, mint Gát vagy Vári, amelyeknél a reformok nem tudtak érvényesülni.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	18 (14 Alsóremete, 4 Alsó-Remete)	19 (N. Remeti)
Ardó	32	1 (Ardiv)
Asztély	14	89 (Luzsanka/Luzsánka)
Badaló	43	50 (Badalovo)
Badó	0	1 (Bado)
Balazsér	16	3 (Blazsijevo)
Bátyú	46	118 (Vuzlove)
Bulcsu/Búcsú	112 (Bulcsu/Bulcsú 24, Bucsú/Búcsú 85)	0
Bene	35	61 (Dobroszillja)
Déda	43	21 (Didovo)
Beregsom/Som	16 (1 Beregsom, 15 Som)	72 (Derenkovec)
Beregújfalú	15	59 (Nove Szelo)
Bótrágy	105	
Csetfalva	10	46 (Csetovo)
Csikósgorond	3	0
Csonkapapi	25 (6 Csonkapapi, 19 Papi)	82 (Popovo)
Danilovka	2	1 (Danilivka)
Felsőremete	3	14 (V. Remeti)
Gát	210	9 (Haty)
Gut	6 (3 Kisgut/Kisgút, 3 Nagygut/Nagygút)	35 (13 Harazgyivka, 10 V. Harazgyivka, 1 Velika Harazgyivka, 8 M. Harazgyivka, 3 Mala Harazgyivka)
Halábor	54	7 (Hrabariv)
Hetyen	7	64 (Lipove)

Hunyadi/Hunyadtanya	6	0
Kígyós	57	109 (Zmijivka)
Kisbakos	0	69 (Bakos)
Kisbégány	32	9 (Mala Bihany/Bihány)
Harangláb	21	70 (Dzvinkove)
Kovászó	20	56 (Kvaszovo)
Macsola	96	0
Makkosjánosi/Jánosi	50	146 (Ivanivka)
Mezőgecse/Gecse	59	0
Mezőkaszony/Kaszony	35 (7 Mezőkaszony, 28 Kaszony)	85 (Koszínó/Koszino)
Nagybakos	0	93 (Szvoboda)
Nagybakta	15	18 (13 Bakta, 5 Velika Bakta)
Nagybégány	25	31 (4 Velika Bihany, 27 V. Bihany)
Nagybereg	112 (33 Nagybereg, 3 Nagy Bereg, 1 N. Bereg, 75 Bereg)	354 (Berehi)
Nagyborzsova	101 (1 Nagyborzsova, 100 Borzsova)	26 (Borzsova)
Nagymuzsaly	47 (5 Nagymuzsaly, 42 Muzsaly)	60 (55 Muzsievo, 5 Muzsijevo, 5 Muzsijovo, 28 Muzsiovo)
Papitanya, Kispapi	0	0
Rafajnaújfalu	13 (9 Rafajnaújfalu, 4 Rafajna)	5 (1 Rafajlove, 4 Rafajlovo)
Sárosoroszi	29 (5 Sárosoroszi, 24 Oroszi történelmi)	45 (41 Oroszievo, 4 Oroszijevo, 5 Orosziovo, 4 Oroszijovo)
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	21 (Tasnád)	65 (Zatisne)
Tizacsoma	0	1 (Csoma)
Vadastanya	0	
Vári	479	0
Zápszony	9	73 (Zasztavne)

11. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása 1945 – 1953 között

Sztálin halálát követően Hruscsov időszaka alatt egy második oroszosítási hullám vette kezdetét, amely a településnevek gyakorisága kapcsán fordulatot vett. A szovjetesített névváltozatok kerültek domináns szerepbe, míg a történelmi fokozatosan csökkentek. Ezen tendencia a későbbiekben is jelen volt, de 1964 után a válság jelei kezdtek mutatni.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	0	0
Ardó	6	0
Asztély	2	101 (Luzsanka)

Badaló	5	138 (Badalovo)
Badó	29	28 (Bado)
Balazsér	3	47 (Blazsijevo)
Bátyú	2	179 (8 Batyovo, 171 Vuzlove)
Bulcsu/Búcsú	97	0
Bene	10	179 (Dobroszilja)
Déda	9	1 (Didovo)
Beregsom	5	140 (Derenkovec)
Beregújfalu	0	81 (Nove Szelo)
Bótrágy	173	0
Csetfalva	0	105 (Csetovo)
Csikósgorond	9	0
Csonkapapi	0	165 (Popovo)
Danilovka	31	0
Felsőremete	1	0
Gát	191	0
Gut	0	148 (Harazgyivka)
Halábor	2	0
Hetyen	1	64 (Lipove)
Hunyadi/Hunyadtanya	65	0
Kígyós	5	104 (Zmijivka)
Kisbakos	4	361 (Bakos)
Kisbégány	2	1 (Mala Bihany)
Harangláb	1	87 (Dzvinkove)
Kovászó	2	140 (Kvaszovo)
Macsola	120	2 (Mocsola)
Makkosjánosi/Jánosi	5 (Jánosi)	(144 Ivanivka, 4 Ivanyivka)
Mezőgecse/Gecse	122 (Gecse)	0
Mezőkaszony/Kaszony	2 (Kaszony)	229 (Koszino)
Nagybakos	3	106 (Szvoboda)
Nagybakta	0	50 (13 Bakta, 37 V. Bakta)
Nagybégány	1	2 (Velika Bihany)
Nagybereg	250 (Bereg)	9 (Berehi)
Nagyborzsova	98 (Borzsova)	129 (Borzsova)
Nagymuzsaly	2 (Muzsaly)	123 (Muzsijevo)
Papitanya, Kispapi	0	0
Rafajnaújfalu	2 (Rafajna)	116 (Rafajlovo)
Sárosroszi	34 (Oroszi)	68 (Oroszijevo)
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	0	38 (Zatisne)
Tiszacsoma	0	1 (Csoma)
Vadastanya	0	0
Vári	285	0
Zápszony	2	172 (Zasztavne)

12. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása

1953 – 1964 között

A Brezsnyevi „pangás” időszak idején a domináns szovjetesített névváltozatok mellett erős jelenlétet mutatta a történelmi megnevezések (12. táblázat), amely a rendszer gyengeséből fakadt. Brezsnyev ideje jelezte a településnevek helyzetének fordulatát, amely csak a halála után következett be.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	114	0
Ardó	53	0
Asztély	7	114 (Luzsanka
Badaló	258	81 (Badalovo)
Badó	174	0
Balazsér	3	30 (Blazsijevo)
Bátyú	38	341 (5 Batyovo, 366 Vuzlove)
Bulcsu/Búcsú	56 (54 Bucsu, 2 Bulcsu)	0
Bene	31	216 (214 Dobroszilja, 2 Dobroszilje)
Déda	234	92 (Gyidovo)
Beregsom	24 (1 Beregsom, 23 Som)	287 (286 Derenkovec, 1 Derenikovec)
Beregújfalú	2	215 (Noveszéló)
Bótrágy	311	0
Csetfalva	81	81 (Csetovo)
Csikósgorond	17	0
Csonkapapi	419 (Papi)	82 (Popovo)
Danilovka	20	0
Felsőremete	53	0
Gát	382	0
Gut	20	242 (Harazgyivka)
Halábor	103	0
Hetyen	2	106 (Lipove)
Hunyadi/Hunyadtanya	78	0
Kígyós	5	102 (Zmijivka)
Kisbakos	2	354 (Bakos)
Kisbégány	120	0
Harangláb	3	84 (Dzvinkove)
Kovászó	115	198 (Kvaszovo)
Macsola	269	0
Makkosjánosi/Jánosi	165	327 (186 Ivanyivka, 131 Ivanivka)
Mezőgecse/Gecse	205 (Gecse)	0
Mezőkaszony/Kaszony	241 (Kaszony)	159 (Koszino)
Nagybakos	2	272 (Szvoboda)
Nagybakta	48	57 (Bakta)
Nagybégány	253	2 (Velika Bihany)

Nagybereg	502 (10 Nagybereg, 492 Bereg)	1 (Berehi)
Nagyborzsova	177 (Borzsova)	125 (Borzsova)
Nagymuzsaly	241 (Muzsaly)	120 (Muzsijevo)
Papitanya, Kispapi	0	12 (Szonyacsne)
Rafajnaújfalu	179 (3 Rafajnaújfalu, 176 Rafajna)	75 (Rafajlovo)
Sárosoroszi	241 (Oroszi)	73 (Oroszijevo)
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	0	19 (Zatisne)
Tiszacsoma	0	0
Vadastanya	0	31 (Kastanovo)
Vári	875	0
Zápszony	190	93 (Zasztavne)

13. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása
1964 – 1982 között

Brezsnyev 1982-es halálát követően elmélyült a szovjet rendszer politikai válsága, amely a településnevek használata kapcsán visszatükröződött. Erősebben voltak jelen a történelmi névváltozatok, mint a szovjetesítettek. Andropov alig 2 éves időszaka alatt az előző rendszerekhez képest kevesebb mennyiségben jelentek meg névváltozatok, azok is a szovjetesítettek kárára.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	7	0
Ardó	0	0
Asztély	1	2 (Luzsánka)
Badaló	4	0
Badó	10	0
Balazsér	0	0
Bátyú	2	12 (Vuzlove)
Bulcsu/Búcsú	6	0
Bene	3	4 (Dobroszilja)
Déda	13	0
Beregsom	0	10 (9 Derenkovec, 1 Derenikovec)
Beregújfalu	1	16 (16 Noveszelo)
Bótrágy	9	0
Csetfalva	6	0
Csikósgorond	0	0
Csonkapapi	24	0
Danilovka	4	0
Felsőremete	2	0
Gát	4	0

Gut	0	4 (Harazgyivka)
Halábor	6	0
Hetyen	2	0
Hunyadi/Hunyadtanya	3	0
Kígyós	0	2 (Zmijivka)
Kisbakos	0	28 (Bakos)
Kisbégány	2	0
Harangláb	0	1 (Dzvinkove)
Kovászó	7	0
Macsola	3	0
Makkosjánosi/Jánosi	3 (Jánosi)	3 (Ivanyivka)
Mezőgecse/Gecse	8 (Gecse)	0
Mezőkaszony/Kaszony	6 (Kaszony)	0
Nagybakos	0	3 (Szvoboda)
Nagybakta	1	11 (Bakta)
Nagybégány	10	0
Nagybereg	13 (Bereg)	0
Nagyborzsova	10 (Borzsova)	0
Nagymuzsaly	13 (Muzsaly)	0
Papitanya, Kispapi	0	0
Rafajnaújfalu	9 (Rafajna)	0
Sárosoroszi	18 (Oroszi)	0
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	0	0
Tizacsoma	0	0
Vadastanya	0	1 (Kastanovó)
Vári	46	0
Zápszony	6	0

14. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása

1982 – 1984 között

Andropov 1984 februári halálát követően Csernyenko 1 éves időszaka alatt a szovjetesített nevek csekélyebb mennyisége jelezte a válság településnevek használatának fordulóját, amelynek eredményeként kikerülnek a szovjetesített településnevek a lapszámok szövegeiből. Ezen időszak alatt a történelmiak domináltak.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	9	0
Ardó	1	0
Asztély	1	5 (Luzsánka)
Badaló	8	0
Badó	9	0
Balazsér	0	0
Bátyú	3	12 (Vuzlove)

Bulcsu/Búcsú	1	0
Bene	5	4 (Dobroszilja)
Déda	26	0
Beregsom	1 (Som)	12 (10 Derenkovec, 2 Derenikovec)
Beregújfalu	3	14 (Noveszelo)
Bótrágy	9	0
Csetfalva	7	0
Csikósgorond	2	0
Csonkapapi	45 (Papi)	0
Danilovka	2	0
Felsőremete	3	0
Gát	22	0
Gut	1	15 (Harazgyivka)
Halábor	7	0
Hetyen	0	4 (Lipove)
Hunyadi/Hunyadtanya	10	0
Kígyós	1	2 (Zmijivka)
Kisbakos	0	23 (Bakos)
Kisbégány	9	0
Harangláb	1	5 (Dzvinkove)
Kovászó	16	2 (Kvaszovo)
Macsola	10	0
Makkosjánosi/Jánosi	5 (Jánosi)	20 (Ivanyivka)
Mezőgecse/Gecse	9 (Gecse)	0
Mezőkaszony/Kaszonny	22 (Kaszonny)	0
Nagybakos	0	18 (Szvoboda)
Nagybakta	4	4 (Bakta)
Nagybégány	20	0
Nagybereg	46 (Bereg)	0
Nagyborzsova	26 (Borzsova)	0
Nagymuzsaly	21 (Muzsaly)	0
Papitanya, Kispapi		5 (Szonyacsne)
Rafajnaújfalu	8 (Rafajna)	3 (Rafajlovo)
Sárosroszi	30 (Oroszi)	0
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	0	2 (Zatisne)
Tizacsoma	0	0
Vadastanya	0	1 (Kastanovó)
Vári	95	0
Zápszony	15	0

15. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása 1984 – 1985 között

Az egykori Beregszászi járáshoz tartozó településnevek 1985-től folyamatosan visszatértek a történelmi névváltozatok (15. táblázat), míg a szovjetesített folyamatosan

csökkent. A politikai helyzet következtében enyhült a nyomás a településnevek használatára, de nem törölték el hivatalosan. A történelmi névváltozatok 1989-től véglegesen a lapszámok szövegeiben maradtak.

Település neve	Történelmi névváltozat	Szovjetesített névváltozat
Alsóremete	55	0
Ardó	48	0
Asztély	84	11 (Luzsanka/Luzsánka)
Badaló	127	1 (Badalovo)
Badó	91	0
Balazsér	4	0
Bátyú	191	17 (Vuzlove)
Bulcsu/Búcsú	50	0
Bene	146	0
Déda	170 (1 Beregdéda, 169 Déda)	1 (Gyedovo)
Beregsom	63 (51 Som, 12 Beregsom)	12 (Derenkovec)
Beregújfalu	104	0
Bótrágy	134	0
Csetfalva	128	0
Csikósgorond	7	0
Csonkapapi	321 (6 Csonkapapi, 315 Papi)	1 (Popovo)
Danilovka	3	0
Felsőremete	43	0
Gát	135	0
Gut	108	8 (Harazgyivka)
Halábor	102	1 (Hrabarovo)
Hetyen	66	0
Hunyadi/Hunyadtanya	11	0
Kígyós	56	10 (Zmijivka)
Kisbakos	2	10 (Bakos)
Kisbégány	68	0
Harangláb	58	2 (Dzvinkove)
Kovászó	122	0
Macsola	61	0
Makkosjánosi/Jánosi	865 (2 Makkosjánosi, 863 Jánosi)	12 (Ivanyivka)
Mezőgecse/Gecse	82 (Gecse)	0
Mezőkaszony/Kaszony	122 (4 Mezőkaszony, 118 Kaszony)	1 (Koszino)
Nagybakos	2	52 (Szvoboda)
Nagybakta	27	29 (Bakta)
Nagybégány	122	0
Nagybereg	371 (3 Nagybereg, 368 Bereg)	0
Nagyborzsova	257 (Borzsova)	40 (Borzsova)

Nagymuzsaly	212 (1 Nagymuzsaly, 211 Muzsaly)	1 (Muzsijevo)
Papitanya, Kispapi	0	3 (Szonyacsne)
Rafajnaújfalu	105 (Rafajna)	0
Sárosoroszi	126 (1 Sárosoroszi, 125 Oroszi)	1 (Oroszijevo)
Somitanya	0	0
Tasnád, Tasnádtanya	19	6 (Zatisne)
Tiszacsoma	0	2 (Csoma)
Vadastanya	0	16 (Kastanovo)
Vári	526	0
Zápszony	122	0

16. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása
1985 – 1990 között

Az 1990 júliusi „nagy hullám” természetesen a járás településneveit is érintette, mivel rájuk is érvényes volt a „történelmi jóvátétel” megadása. Az 1990. szeptember 18-ai lapszámban „Településeink, utcáink nevééről” című cikkében (36. kép) felvázolták a Szovjetunió szerte zajló település átnevezések sorát Tver, Mariupol, Nyizsnyij-Novgorod példáján keresztül. Dalmay a folyamatot a következőképpen vázolta: falugyűlés összehívása és 18 éves kort és idősebb korú emberek részvétele (50% + 1) – 3-4 utcaszakaszonként történő szavazás – szavazólapok és kérdőívek készítése és kitöltése. A végső fázisról így írt: *„A lakosság véleményét a községi tanács összegezi, a falunév megváltoztatásáról pedig az ülészak hoz határozatot. Ez utóbbit a Járási tanács elé kell terjeszteni, s mi továbbítjuk a területi tanácsnak, amely kimondja a végső szót. s akkor lép életbe hivatalosan az új (azaz a régi történelmi) név.”* (Vörös Zászló, 1990. szeptember 18, kedd, 2. oldal).

37. kép: A „Településeink, utcáink nevééről” című cikk a Vörös Zászló 1990. szeptember 18-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 23:08:28.

A „nagy port kavart” július 26-ai cikkekre nemcsak a képviselők reagáltak, hanem a lakosok is. Az 1990. szeptember 25-ei lapszámában jelent meg Balogh Irén „Meggyőző érvek” című cikke (37. kép), amelynek szövegében tisztán ki volt olvasható több lakos felháborodása, valamint az egységes kiállása a történelmi névváltozatok visszaállítása mellett. Orémusz Bertalan vári lakos szerint Bene kapcsán a „Dobroszilja” nevet sosem alkalmazták, Valkócz Lujza (nagy)beregi lakos az érvényes elvekről való lemondást és a bármilyen cselekvés közrebocsátás miatti elgondolást hangsúlyozta. Birgány András beregszászi lakos elmondása szerint utazása közben sem a szlovák, sem a sváb (német), sem az oláh nem használta a szovjetesített városnevet, hanem a történelmit. Dr. Balogh József szintén beregszászi lakos szerint a „várostörténeti hagyományoknak és hagyománytiszteletnek” kell érvényesülnie. Ezen szavak olvasása után tiszta képet kaptak az olvasók az ügy fontosságáról és annak aktualitásáról (Vörös Zászló, 1990. szeptember 25, kedd, 2. oldal).

38. kép: Balogh Irén „Meggyőző érvek” című cikke a Vörös Zászló 1990. szeptember 28-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 23:23:29.

Az 1990. október 11-ei lapszámában közzétették a „A JÁRÁSI ÉS VÁROSI TANÁCS HARMADIK KÖZÖS ÜLÉSSZAKÁN” című cikket, amelyen belül a „A BEREGSZÁSZI JÁRÁS EGYES TELEPÜLÉSEI TÖRTÉNELMI NEVÉNEK VISSZAÁLLÍTÁSARÓL” című cikkrészben kiindultak a járási települések lakóinak érdekéből, földrajzi, a történelmi, a nemzeti, a köznapi és egyéb feltételek figyelembevételéből a Népképviselők Járási Tanácsa a következőképpen határozott:

„1. Vissza kell adni a történelmi nevet az alábbi településeknek:

1. Dobroszelje — Bene	8. Gyedovo — Bereg-déda
2. Harazgyivka — Gut	9. Muzsijevo — Nagy-muzsaly
3. Novoje Szelő — Beregiújfalú	10. Koszino — Mező-kaszony
4. Ivanovka — Makkos-jánosi	11. V. Begány — Nagybégány
5. Popovo — Csonkapapi	12. M. Begány — Kisbégány
6. Lipovo — Heteny	13. Badalovo — Badaló
7. Luzsanka — Asztély	14. Hrabarovo — Halabor

15. Oroszijevo — Sárosoroszi

16. Beregi — Nagybereg

17. Zmijivka — Kigyós

18. Uzlovoje — Bátyú

19. Derenkovec — Beregsom.

2. Kérelmezi a népképviselők területi tanácsánál a határozat jóváhagyását.” (Vörös Zászló, 1990. október 11, csütörtök, 3. oldal).

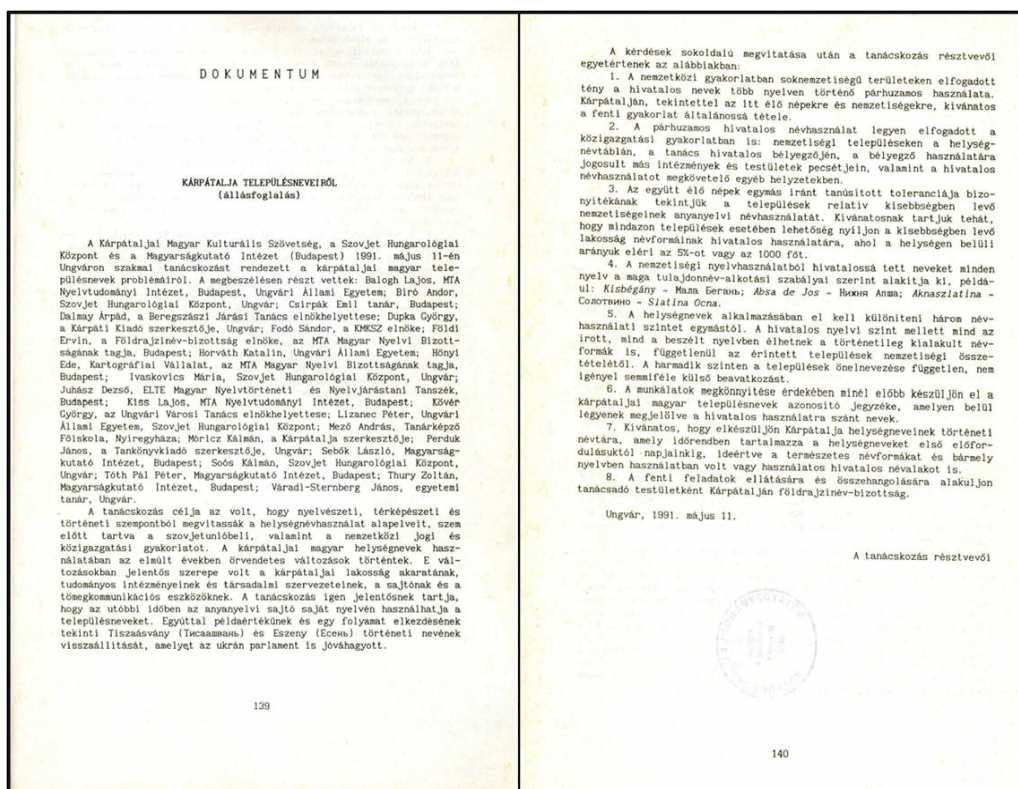
39. kép: „A járási és városi tanács harmadik közös ülészakán” című cikk

a Vörös Zászló 1990. október 11-ei lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 25, 23:25:02.

A településnevek visszaállításáról két elvrendszer létezett. Az első a KMKSZ 1991. május 11-ei állásfoglalásáról szóló dokumentumban volt lefektetve (39. kép). E szerint az első pont a többnyelvű hivatalos névhasználat elve, amelyben már a bevezetőben hangsúlyozzák, hogy a soknemzetiségű Kárpátalján általánossá kell tenni a többnyelvű, párhuzamos névhasználatot, különösen a közigazgatási gyakorlatban – például utcafeliratokon, bélyegzőkön, hivatalos anyagokon. A második pont a kisebbségi jogok érvényesítése, vagyis a dokumentumban külön említést kap, hogy a településeken a 5%-os vagy 1000 fős kisebbségben lévő közösség anyanyelvi névhasználat is legyen hivatalosan elismert. Ez az elv a jogi és adminisztratív keretek között fogalmazza meg a történeti (magyar) nevek alkalmazását ott, ahol a lakosság aránya ezt indokolja. A harmadik pont a történeti névtár és azonosító jegyzék készítése, amely szerint a 6–7. pontok (pontosan:

„kárpátaljai magyar településnevek azonosító jegyzéke” és „Kárpátalja helységneveinek történeti névtára”) arra tesznek javaslatot, hogy kerüljön összeállításra egy olyan lista, amely jelöli a hivatalos (jelenleg alkalmazott) és a történeti formákat is, időrendben követve a neveket első előfordulástól napjainkig. A negyedik pont a tanácsadó testület létrehozása, amelynek értelmében javasolják egy földrajzinév-bizottság felállítását, amely a helyi viszonyokat ismerve koordinálja a névhelyesbítéseket, visszaállításokat és általában a helységnevek tudományos megalapozottságú kezelését (KMKSZ 1992/14: 139-140).

40. kép: A KMKSZ állásfoglalásának dokumentuma.

In. Névtani Értesítő, 1992, 14. sz, 139-140.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 26, 00:15:06.

A második dokumentum Lizanec Péter „Kárpátalja helységnevei” című tanulmányában olvasható (40. kép), amely akadémiai-nyelvészeti szempontot sugároz. A dokumentum először a történeti áttekintés és példák a névváltoztatásokra összpontosít, amely során Lizanec részletesen bemutatja, hogy a szláv, cseh, magyar, román, szovjet stb. hatalmak hogyan változtatták meg a településneveket – legyen szó 1919–1938 közötti csehszlovák átnevezésekről, a 1910–1919-es magyarosító törekvésekről, illetve a szovjet/orosz, majd később ukránosító intézkedésekről. Számos konkrét példát hoz (például

Hegyfark → Podhorb, Homok → Pesok, Beregszász → Berehovo, illetve magyar esetek: Berezinka → Nyírhalom, Dubrivka → Ungtölgyes, stb.) (Lizanec 1991: 413-414).

Másodsorban a visszaállítási igény és „történelmi igazság” helyreállítására tér ki, amelyben a nyelvészprofesszor egyértelműen fogalmaz: a hatalmi döntések következtében 1945 után olyan, a helyi használatot nem tükröző új neveket kaptak a községek, amelyek nem honosodtak meg a lakosság nyelvhasználatában. Így szerinte ma eljött az idő, hogy „a települések visszakapják történelmi nevüket”, mert a korábbi hivatalos elnevezések nem tükrözik a valós történelmi-kulturális kötődést (Lizanec 1991: 413-414).

Harmadsorban elveket fogalmaz meg a helységnevek kiválasztásához és helyesírásához azzal kapcsolatban, hogyan őrizték meg azokat a neveket, amelyek a történelmi okmányokban is szerepelnek és megőrizték eredeti alakjukat (pl. Bilki, Zahattyá, Kusnica stb.). Azokat a neveket, amelyek a történelem során változtak, vizsgálják felül, s válasszák azt a variantot, amely történeti és nyelvi szempontból egyaránt megalapozott, és amely a helyi lakosnál is elterjedt. Pontosítsák a helyesírást az egyes nyelvek (magyar, ukrán, orosz) fonetikai-morfológiai szabályai szerint, valamint a többnyelvű átírások szabályrendszerét (pl. „Csornij Potyik – Feketepatak” esetén megfelelően fordítsák a jelzős előtagot, vagy a magyar nyelv sajátosságainak figyelembevételével használják az –o vs. –e végződéseket). Nemutolsó sorban a települések önelnevezése (lakosság által használt név) is szerepeljen a döntésekben (Lizanec 1991: 413-414).

Összehasonlítva a két dokumentum állásfoglalását a következő táblázatban (16. táblázat) lehet összefoglalni:

Szempont	KMKSZ állásfoglalása	Lizanec Péter és az Ungvári Hungarológiai Központ állásfoglalása
Célkitűzés	A többnyelvű hivatalos névhasználat bevezetése, kisebbségi jogok megerősítése, tudományos referenciák (jegyzék, történeti névtár) létrehozása.	A történelmi (elsősorban magyar) helységnevek eredeti formájának visszaállítása, a politikai névváltoztatások kritikája.

Központi érv	Törekvés arra, hogy a többnyelvűség tükröződjön az adminisztratív és sajtóhasználatban, és érvényesüljenek a történeti nevek, mint referenciaértékű listák.	Az erőszakos, politikai alapon végrehajtott átnevezések eltorzították a helyi kultúrát; vissza kell adni a valós neveket.
Megközelítés	Jogszábai, adminisztratív és jogi keretek felvázolása: hatósági intézkedések, névjegyzékek, tanácsadó testület.	Nyelvészeti-történeti szemlélet: forrás- és névtörténeti elemzés, helyesírási és átírási szabályok leírása.
Kisebbségi arány küszöb	Egyértelműen meghatározza, hogy 5 % vagy 1000 fő felett a kisebbség joga kiterjed az anyanyelvű névhasználatra.	Nem kvantitatív küszöböt állít fel, hanem a történeti és helyi használat dominanciáját hangsúlyozza; a helyi önelnevezés szerepét emeli ki.
Hivatalos vs. történeti név	A hivatalos használatra szánt nevek – akár többnyelvű formában – legyenek dokumentáltak és szabályozottak.	Kifejezetten cáfolja a hivatalos, de helyiek által el nem fogadott neveket; „visszaállítandónak” tekinti a hagyományos formákat.
Szükséges intézmények	Földrajzinév-bizottság felállítása a névpolitika koordinálására.	Nem nevesít új intézményt, de azt sugallja, hogy a helyi hungarológiai központ és egyetemi tanszék folytassa az akadémiai munkát, s a népi önelnevezést vegyék figyelembe.
Nyelvi helyesírási elvek	Egyértelműen megfogalmazza, hogy a kisebbségi nyelvű neveket a saját nevelemző szabályok	Részletes szabályrendszert ad: milyen esetekben fordítsák le a jelzős részt, hogyan használják az –o/–e

	szerint kell alakítani; példákat is hoz (Kisbégány → Мала Бегань).	végződéseket magyar, ukrán, orosz esetekben, és hogyan alkalmazzák az átírási formulákat.
--	--	---

17. táblázat: A KMKSZ és a Lizanec Péter/Ungvári Hungarológiai Központ állásfoglalásának összehasonlítása

1. Meg kell hagyni a települések azon régi elnevezését, melyek szerepelnek a történelmi okmányokban, s kiállták a különböző rendszerek váltakozását, megőrizték eredeti nevüket: mint például Bilki, Zahattya, Kusnica, Oszij, Dorobratovo stb. 2. Azokat a város-, illetve faluneveket, melyek a történelem során változtak, felül kell vizsgálni, s azt a változatot választani ki, amely mind történelmi, mind nyelvi szempontból megalapozott, s természetesen figyelembe kell venni azt is, hogyan honosodott meg használata a lakosság körében. Pontosítani kell a helységnevek helyesírásának alapelveit az adott nyelvben, s a más nyelvekre való átírás szabályait is. Ami a magyarlakta települések nevének megváltoztatását illeti, ennek során az egyetem magyar tanszéke és a Hungarológiai Központ a következő elvekhez igazodik: 1. Magyarul úgy írjuk a helységneveket, ahogyan az a nyelvhasználatban meghonosodott, s ahogyan a történelmi okmányokban is fellelhető. Orosz, illetve ukrán nyelven történő írásuk esetén cirill betűket alkalmaznak, természetesen figyelembe véve a nyelvek fonetikai és morfológiai szabályát. (Például Császlóc – Csaszlivci, Barkaszó – Barkaszovo, Bökény – Bekeny.) 2. A többelmeű helységneveket a magyar helyesírási gyakorlatnak megfelelően írjuk, ukrán és orosz nyelven a jelzős köznévi előtag lefordítandó. Például: Feketepatak – Csornyij Potyik, Kisbégány – Mala (Malaja) Begany, Nagydobrony – Velika (Velikaja) Dobrony. 3. Az ukrán települések nevét a magyar nyelv fonetikai és morfológiai szabályainak megfelelően átírásban használja. Volovec – Volóc, Kvaszovó – Kovászó, Szvaljava – Szolyva, Verjaca – Veréce stb. 4. Az ukrán helységnevekben a köznévi eredetű jelző magyarra fordítandó: Mala Kopanya – Kiskopány, Verhnyi Remeti – Felsőremete stb. 5. A főnévi alakú helységnevek az irodalmi nyelvben -e végződést kapnak: Ardanove, Berehove, Mukacseve, Kárpátalján viszont az -o végződéses formájuk honosodott meg: Ardanovo, Berehovo, Mukacsevo. Véleményünk szerint ezt figyelembe is kell venni, s nem szabad erőltetni az -e végződés használatát. Kivételt képeznek azok a településnevek, amelyek a régi -oe végződéses formából alakultak: Verbovoje – Verbove, Hlubokeye, Holubine, Gyilove, Dubove stb., bár a beszélt nyelvben még ma is a régi formájukban élnek: Hlubokoje, Gyilovoje, Dubovoje...
--

41. kép: Lizanec Péter és az Ungvári Hungarológiai Központ által megfogalmazódott pontok a kárpátaljai települések névváltoztatásáról.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 26, 00:19:33.

A független Ukrajna első szakaszában, felbátorodva Dalmay Árpád Beregszász történelmi nevének visszaállításáról szóló cikkén és népszavazásán, Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa két kiadott rendeletben (41. kép) adta vissza több Beregszászi járási település történelmi nevét: az első alkalommal 1991. szeptember 21-én, amikor is Halábor, Zápszony, Kígyós, Asztély, Beregújfalu, Badaló. A második és utolsó alkalommal 1995. március 2-án, amikor Bátyú, Gút, Som, Harangláb, Déda, Bene, Jánosi, Hetyen, Kaszony, Kispapi, Csetfalva kapták vissza méltó településnevüket. (Dobos 2016/6: 19-43). Utóbbi eseményről a Beregi Hírlap 1995. március 16-ai lapszámában „Újabb falvaink kapták vissza régi nevüket” című cikkében (42. kép) tudósítottak a történelmi eseményről (Beregi Hírlap, 1995. március 16, csütörtök, 2. oldal).

 У К А З ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ Про відновлення деяким населеним пунктам Берегівського району Закарпатської області колишніх найменувань (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 49, ст. 698) Президія Верховної Ради України постановляє: Відновити населеним пунктам Берегівського району Закарпатської області колишні найменування: селу Грабарів - село Галабор; селу Заставне - село Запоснь; селу Смішка - село Кідьш; селу Лужанка - село Астей; селу Нове Село - село Берегуйфалу; селу Бодолів - село Бадалово. Голова Верховної Ради України Л.КРАВЧУК м. Київ, 21 вересня 1991 року N 1592-XII	 ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ Про відновлення окремих населених пунктам Берегівського, Виноградівського, Мукачівського та Ужгородського районів Закарпатської області колишніх найменувань (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1995, N 14, ст. 98) Президія Верховної Ради України постановляє: Відновити колишні найменування населених пунктам Закарпатської області: у Берегівському районі: селищу міського типу Вузлово - селище міського типу Батьово, селу Гараздівка - село Гут, селу Деренковець - село Шом, селу Дзвінкове - село Горонглаб, селу Дідове - село Дійда, селу Добросілля - село Бене, селу Іванівка - село Яноші, селу Косини - село Косонь, селу Липове - село Гетен, селу Сонячне - село Мале Попово, селу Четове - село Четфалва; у Виноградівському районі: селу Клівці - село Дала; у Мукачівському районі: селу Бородівка - село Барбово, селу Дрисіна - село Дерцен, селу Ліскове - село Форнош, селу Нове Село - село Шенбори, селу Рівне - село Серіє; у Ужгородському районі: селу Антонівка - село Анталовці, селу Деревці - село Батфа, селу Комарівці - село Паладь-Комарівці, селу Лемківці - село Ляхівці, селу Павлове - село Палло, селу Прихордоніє - село Ботфалва, селу Солонці - село Малі Селменці, селу Струківка - село Сюрте, селу Тисянка - село Тисааттелек, селу Цеглівка - село Тийглас. Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ м. Київ, 2 березня 1995 року N 137/95-ПВ
---	---

42. kép: Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának 1991. szeptember 21-ei (balról) és 1995. március 2-ai (jobbról) rendeletei a Beregszászi járás településneveinek történelmi neveinek visszaállításáról.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 26, 18:24:36.

regeszsásban?

3) Hány lakosa volt a városnak 1786-ban?

II. Egy kis református egyháztörténet:

1) Mikor épült Beregszászban az első református imaház?

2) Melyik évtől vezetett rendszeresen a gyülekezet anyakönyvét?

3) Mikor épült torony a beregszászi református templomra?

4) Milyen stílusa a mai templom?

III. Hány cég működött a városban a XVIII–XIX. században?

IV. Beregszászi Nagy Pál nyelvtudós szorosán kötődik vidékünkhez.

1) Mikor és hol született és halt meg?

2) Ki az emlékére állított beregszászi kopjafa alkotója?

Újabb falvaink kapták vissza régi nevüket

Mint ismeretes, 1990-ben a KMKSZ járást szervezte akkori elnökségének kezdeményezésére mozgalom indult a magyar települések visszaállításáért és hivatalossá tételért. Valamennyi magyarokta településen (Beregszászban is) népszavazást, közvéleménykutatást tartottak, amelyek eredményeit a járási tanács jóváhagyta és a területi tanács elé terjesztette. A végző szót a kérdésben Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa mondta ki. A korábbi években öt községünk kapta vissza történelmi nevét: ASZTELY, BERECUPALU, HALABOR, KIGYOS és ZAPSZONY. Ez azt jelenti, hogy a falvaknak ukránul is ez a hivatalos neve.

Sajnos, a települések visszaállításának folyamata néhány éve abbamaradt. A tavalyi választások eredményeképpen négy év szünet után újra van magyar képviselő a Legfelsőbb Tanácsban Tóth Mihály személyében. A Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség Elnöksége meg a múlt év végén azt a választól megbízatást adta Tóth Mihálynak, hogy vessen fel újra a települések visszaállításának kérdését a kijevi parlamentben. A napokban megszületett a döntés: GUT, HAKANLAB, BENE, HETVEN és CSET-FALVA visszakapta régi nevét. Négy falu esetében a leegyszerűsített magyar név vált hivatalossá: SOM DEDA, JANOSI, KASZONY. Bátyu hivatalos neve (a korábbi Vuzlove helyett ezentúl BATYVO, Kispaple (Szonyecsné helyett) MALE POPOVO. Ez persze nem jelenti azt, hogy magyar szövegekben (újságban, falunévtáblán stb.) nem használható a Bátyu és a Kispapi név.

Több magyar, ukrán (ruszin) és német falunévet állítottak vissza az Ungvári, Munkácsi és Nagyszőlősi járásban is.

Tudósítónk

V. Képünkön Kósa Bálint erdélyi művész fametszete látható Kazinczy Ferenc portréjával.

1) Mikor járt Kazinczy Beregszászban?

2) Melyik két nagy művében írt beregszászi tartózkodásáról?

3) Honnan jött és hová ment akkor?

4) Ki a beregszászi Kazinczy-emléktábla alkotója?

5) Milyen Kazinczy-idézett olvasható az emléktáblán?

Pluszkérdés: Mikor nevezték el először Kazinczyról utcát Beregszászban? Beküldendő 1995. március 27-ig.

AZ ÉRDEKELTEK FIGYELMEBE!

A hazai gyártású pénztárgépek előállításának és meg-honosításának állami programját támogatva, az Ukrajnai Miniszteri Kabinet által 1995. február 1-jén ezen kérdésben hozott rendeletének valóra váltása érdekében a kijevi Elektrommas tudományos-termelési egyesülés (Kijev, V. Okruzska 4. sz.), valamint a pénztárgépek szervizelésével foglalkozó regionális szervezete (Motivacia Kis-vállalat, Munkács, Béke út 19/110.) 1995 folyamán elhalasztott elszámolással is értékesít pénztárgépeket. A vállalkozók (kereskedelmi, közétkeztetési, közszolgálatási szférákban külön-külön), akik pénztárgépeket szeretnének alkalmazni, a járási végrehajtó bizottság terv-gazdasági osztálya-ra nyújthatják be megrendeléseiket.

43. kép: Az „Újabb falvaink kapták vissza régi nevüket” című cikk a Beregi Hírlap 1995.

március 16-ai lapszámában.

Képernyőkép készítésének ideje: 2025. május 26, 19:04:12.

ÖSSZEFOGLALÁS

Magiszteri munkám megírásának célja a két sajtóorgánumban változatosan használt beregszászi járási településnevek összegyűjtése, rendszerezése és elemzése volt. A téma feldolgozása során elsősorban a Vörös Zászló lapszámainra támaszkodtam, míg a Beregi Hírlapot, mint utódlapot mutattam be. A legfontosabb kérdés az volt, hogy miért volt jelen a már hivatalossá vált szovjetesített településnevek mellett a történelmi névváltozat. A kutatás során a hipotézisemet a lapszámban található névváltozatok támasztották alá, amely szerint az adott politikai vezetés és annak nyelvpolitikája miatt váltakozóan voltak olvashatók.

Felosztva a szovjet vezetők időszakait, a késősztalini időszakban egy kezdeti szakasz volt tapasztalható, amelynek értelmében a szovjetesítés kezdetén használatban voltak a történelmi névváltozatok. Hruscsov alatt visszaszorultak a történelmi névváltozatok, de nem teljes egészében, amely Brezsnyev idején ellentétes képet mutatott. 1985 márciusáig, amíg Gorbacsov hatalomra nem került, a településnevek váltakozásának változása előre vetítette a történelmi névváltozatok visszatértét. Elemezve külön a sajtóorgánumokat több kutatási szempontból megállapítható, hogy nemcsak a településnevek használatára, hanem családkutatásra, más nyelvészeti és kultúrtörténeti kutatásra is használhatók. Akadályt jelent azonban a tény, hogy egyrészt nincs feltöltve a teljes sajtóanyag, másrészt a Vörös Zászló hasábjain nyilvánult meg a legjobban a sérültség hatása, amelynek eredményeként nem kevés információtól van a kutató megfosztva.

Minden szemponttól függetlenül még nem sikerült megírni egy teljes munkát e két sajtóorgánum történetéből, amely Kárpátalja nyelvészetének és történetének ezen korszakának fontos elemei voltak azok kommunista nyelvezetük és elsősorban a Vörös Zászló hibái ellenére. Hiánypótló lenne egy ilyen munka napvilágra látása, ugyanis elemezve, elhelyezve az adott politikai helyzetben az olvasó ezen járási lap cikkein keresztül arról, hogyan ment a szovjet rendszerben a nyelvpolitika a településnevek használatának szempontjából.

IRODALOM- ÉS FORRÁSJEGYZÉK

Sajtóorgánumok

- 1) Vörös Zászló
- 2) Beregi Hírlap

Internetes források

- 1) URL1: Az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának 1946. június 25-ei település átnevezési reformjának dokumentuma, szövege
(https://uk.wikisource.org/wiki/Указ_Президії_Верховної_Ради_УРСР_від_25.6.1946_«Про_збереження_історичних_найменувань_та_уточнення_..._назв_..._Закарпатської_області»).
- 2) URL2: A Vörös Zászló/Beregi Hírlap linkje az Arcanum Újságok oldalán
(<https://adt.arcanum.com/hu/collection/VorosZaszloBeregiHirlap/>).
- 3) URL3: Bereginfo 34. évfolyama benne a Vörös Zászlóról szóló cikkel
(<https://bereg.uzhgorod.ua/binfo/info0134/tartalom.htm>).
- 4) URL4: Jó szórakozás karantén idején: az Arcanum Digitális Tudománytár
(<https://hodinkaintezet.uz.ua/hu/jo-szorakozas-karanten-idejen-az-arcanum-digitalis-tudomanytar/>).

Szakirodalom

- 1) A m. kir. belügyminiszternek 95.351/1938. B. M. számú rendelete: A visszacsatolt felvidéki területeken és azokkal határos részekben alakított vármegyék járás beosztása. *Belügyi Közlöny*, 1938, 56. sz., 1209-1211.
- 2) Apró István – Paál Vince 2014 (szerk.): *A határon túli magyar sajtó Trianontól a XX. század végéig*. Budapest: Médiatudományi Intézet.
- 3) Beregszászi Anikó 1997: Magyar helységnevek Kárpátalján a nyelvi tervezés tükrében. In: B. GERGELY PIROSKA – HAJDÚ MIHÁLY szerk. *Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai*. Budapest–Miskolc: MNyTK. 209/2: 356–361.
- 4) Botlik József – Dupka György 1998: *Ez hát a hon...* Budapest: Mandátum Kiadó.
- 5) Csernicskó István 1998: *A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján)*. Budapest: Osiris Kiadó – MTA Kisebbségkutató Műhely.

- 6) Csernicskó István 2010: A Szovjetunió nyelvpolitikája (1944 – 1991): A szovjet nyelvpolitika kárpátaljai vonatkozásai. In. Fedinec Csilla – Vehes Mikola szerk.: *Kárpátalja 1919 - 2009. Történelem, politika, kultúra*. Argumentum: MTA Etnikainemzeti Kisebbségkutató Intézete. 596-605.
- 7) Csernicskó István 2013: *Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867-2010)*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- 8) Csernicskó István 2016: *A dinamikusan változó nyelvi tájkép. Kárpátalja példája*. Acta Humana. 3. sz., 91 – 105.
- 9) Csernicskó István 2018: *Nyelvpolitika és nyelvi tájkép többnyelvű környezetben: Kárpátalja példája*. Beregszász.
- 10) Dobos Sándor 2021: Kárpátalja közigazgatás-története, etnodemográfiai változásai és községnévrendezései: Községnévváltozások és -rendezések a mai Kárpátalja területén (1898–2000). In. Csátáry György főszerk.: *Kárpátalja története: Örökség és kihívások*. Beregszász Ungvár: II. RF KMF – „RIK-U” Kft. 50-64.
- 11) Dupka György 2017: Kárpátalja magyar művelődéstörténete. Kultúrtörténeti fejezetek Trianontól napjainkig. Ungvár – Budapest: Intermix Kiadó.
- 12) Erzsébet Molnár D. 2022: Violations of rights committed by the communist regime in Transcarpathia (1944–1953). In. Andrea Bocskor et al (eds.): *Struggle for Survival. The Transcarpathian Hungarians (1944-2022)*. Budapest, Méry Ratio Publishing. 15-45.
- 13) Lehoczky Tivadar 1873: *Bereg vármegyei helynevek származtatása*. Századok 7. évf./1873, 37. cikk, 65-68.
- 14) Lehoczky Tivadar 1881: *Beregvármegye monographiája III. kötet*. Ungvár: Pollacsek Mihály Nyomdája.
- 15) Lehoczky Tivadar 1899: *Beregmegyei helynevek*. Ethnographia 10. évf./1899, 9. cikk, 99-106.
- 16) Lehoczky Tivadar 1999: *Adalékok Beregszász történetéhez*. Szerk.: Kobály József. Ungvár: Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség.
- 17) Lizanec Péter 1991: Kárpátalja helységnevei. In: HAJDÚ MIHÁLY – KISS JENŐ szerk. *Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára*. Budapest. 409–414.
- 18) Molnár D. Erzsébet 2021: A késő sztálinizmus korszaka. In. Csátáry György főszerk.: *Kárpátalja története: Örökség és kihívások*. Beregszász–Ungvár: II. RF KMF – „RIK-U” Kft.
- 19) Molnár D. Erzsébet 2025: A város szovjetizálása és a késő sztálini időszak. In. Szamborovszkyné Nagy Ibolya, Molnár D. Erzsébet (szerk.): *Beregszász város*

- monográfiája. 2., javított kiadás.* Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2025. 245-262.
- 20) Molnár D. István 2013: *A hatalomváltások hatása Kárpátalja népességszámának alakulására 1869-től napjainkig.* Debrecen: Debreceni Egyetem Természettudományi Doktori Tanács Földtudományok Doktori Iskola, Debrecen.
 - 21) Molnár D. István 2014: A kárpátaljai magyar településnevek változása a XX. század folyamán. In. Beregszászi Anikó, Hires-László Kornélia (szerk.): *Meszelt falakon túl. Születésnap kiadvány Kótyuk István tiszteletére.* Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. 131-150.
 - 22) Molnár D. István 2018: *Perifériáról perifériára. Kárpátalja népessége 1869-től napjainkig.* Budapest: MTA TK Kisebbségkutató Intézet Kalligram.
 - 23) Molnár D. István 2021: Kárpátalja közigazgatás-története, etnodemográfiai változásai és községnevredezései: A közigazgatási térfelosztás változásai a mai Kárpátalja területén. In. Csató György főszerk.: *Kárpátalja története: Örökség és kihívások.* Beregszász–Ungvár: II. RF KMF – „RIK-U” Kft. 13-32.
 - 24) Molnár D. István 2025: A város térszerkezetének és népességének alakulása. In. Szamborovszkyné Nagy Ibolya, Molnár D. Erzsébet (szerk.): *Beregszász város monográfiája. 2., javított kiadás.* Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2025. 15-39.
 - 25) Sebestyén Zsolt 2010: *Bereg megye helységneveinek etimológiai szótára.* Nyíregyháza: Bessenyei Könyvkiadó.
 - 26) Oficinszkij Roman 2010: A szovjet időszak sajátosságai Kárpátalja történetében. In. Fedinec Csilla – Vehes Mikola szerk.: *Kárpátalja 1919 - 2009. Történelem, politika, kultúra.* Argumentum: MTA Etnikainemzeti Kisebbségkutató Intézete.
 - 27) Sándor Dobos 2016: *The Restoration of the Historical Hungarian Names of Hungarian-Populated Settlements in the Territory of the Present-Day Transcarpathia from 1989 to 2000.* Acta Humana. 3. sz., 19 – 43.
 - 28) Sebestyén Zsolt 2020: *Kárpátalja helységnevei.* Nyíregyháza: Pro Print Kft.
 - 29) Váradi Natália 2019: *A szovjet hatalom kiépítésének kezdeti lépései Kárpátalján 1944–1946.* Betekintő, 2019. 13. évf. 1. sz. 43–57.
 - 30) Váradi Natália 2025: A szocializmus és a pangás szorításába ragadt kisváros. In. Szamborovszkyné Nagy Ibolya, Molnár D. Erzsébet (szerk.): *Beregszász város monográfiája. 2., javított kiadás.* Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2025. 282-305.

- 31) Єлизавета Молнар Д. – Степан Молнар Д. – Олександр Добош 2022: Розбудова радянської системи на території Закарпаття (1944–1946). In. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 2022, Випуск 35. с. 146-173.
- 32) Роман Офіцинський 2010: ОСОБЛИВОСТІ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ ІСТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ. In. Микола Вегеш, Чілла Фединець (гол. ред.): *Закарпаття 1919–2009 років історія, політика, культура*. Ужгород: Видавництво «Ліра».
- 33) Степан Черничко 2010: Особливості радянської мовної політики на Закарпатті (1945–1991): Загальна характеристика радянського періоду в історії Закарпаття; Адміністративні зміни. In. Микола Вегеш, Чілла Фединець (гол. ред.) *Закарпаття 1919–2009 років історія, політика, культура*. Ужгород: Видавництво «Ліра», с. 252 – 254.

РЕЗЮМЕ

Метою моєї магістерської роботи було зібрати, систематизувати та проаналізувати назви населених пунктів Берегівського району, які використовуються у двох виданнях преси. В основному я спирався на газетні статті газети «Vörös Zászló», тоді як «Beregi Hírlap» я представив як газету- правонаступницю. Найважливішим питанням було те, чому історичний варіант назви був присутній поряд з уже офіційними, «радянськими» назвами населених пунктів. Моя дослідницька гіпотеза була підкріплена варіаціями назв у газеті, які, як я з'ясував, змінювалися залежно від політичного керівництва та його мовної політики.

Якщо розділити періоди правління радянських лідерів, то можна виділити початкову фазу наприкінці сталінського періоду, згідно з якою на початку радянзації використовувалися історичні варіанти назв. За Хрущова історичні варіації назв скоротилися, але не повністю, а за Брежнєва картина була протилежною. До березня 1985 року, коли до влади прийшов Горбачов, зміна чергування топонімів віщувала повернення історичних варіацій назв. Аналізуючи пресові джерела окремо, з низки дослідницьких точок зору, можна зробити висновок, що вони можуть бути використані не лише для вживання назв населених пунктів, але й для генеалогічних досліджень та інших лінгвістичних і культурно-історичних досліджень. Однак, той факт, що, з одного боку, повний матеріал преси не викладений, а з іншого - вплив пошкоджень, які найбільш помітні на сторінках «Vörös Zászló», позбавляє дослідника значного обсягу інформації.

Незважаючи на всі ці аспекти, досі не вдалося написати повну роботу по історії цих двох видань преси, які були б важливими елементами мовознавства та історії Закарпаття цього періоду, незважаючи на їхню комуністичний стиль мови і, насамперед, помилок «Vörös Zászló».

Було б важливим, щоб така праця побачила світ, адже проаналізувавши її та помістивши в певний політичний контекст, читач міг би дізнатися зі статей цієї районної газети про те, як у радянській системі використовувалася мовна політика щодо вживання найменувань населених пунктів.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. kép: Az „újraegyesülés” manifesztumának „megszavazása” a munkácsi Scala (ma „Пепемора”) moziban 1944-ben.	10
2. kép: Az 1944. november 26-i „újraegyesülés” manifesztuma.	11
3. kép: A Kárpátontúli Ukrajna Néptanácsának Edvard Benešnek Munkácsról küldött levele a kormányküldöttség visszahívásáról.	12
4. kép: Gyöngyösi János magyar külügyminiszter aláírja a szovjet-magyar fegyverszünetet	13
5. kép: Az 1945. június 29-én aláírt szovjet-csehszlovák egyezmény kihirdetése.....	14
6. kép: Az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának rendelete a Kárpátontúli terület megszervezéséről.....	16
7. kép: A Városparancsnokság orosz és magyar nyelven közölt 2. számú Parancsa	19
8. kép: Az USZSZK Legfelsőbb Tanácsának 1946. június 25-ei rendeletének felgépelt változata.....	23
9. kép: A Vörös Zászló első, 1945. december 2-ai lapszámának 1. oldala.	25
10. kép: A szovjet-csehszlovák szerződés ratifikálásának híre a Vörös Zászló 1945. december 2-ai lapszámában.....	26
11. kép: A Vörös Zászló heti 2 alkalommal történő megjelenése az 1946. március 28-ai lapszám fejlécében.....	26
12. kép: A Vörös Zászló logóinak alakulása a fennállása során.	27
13. kép: Apai dédmamámról, Viktorin Margit szörme/bőrgyári munkásról írott cikk az 1957. június 30-ai lapszámban.	35
14. kép: A Beregszász és Berehovo névváltozatok együttes jelenléte a Vörös Zászló 1945. december 6-ai lapszámában.....	36
15. kép: Beregszász történelmi nevének teljes hiánya a Vörös Zászló 1949. július 3-ai lapszámában.....	36
16. kép: A Vörös Zászlóban megjelent szovjet vezetők haláláról szóló cikkek.....	37
17. kép: Hiányzó lapszámok a Vörös Zászló 14. évfolyamából.	38

18. kép: Hiányzó évfolyamok vagy félévi lapszámok az Arcanum oldalán feltüntetve.	38
19. kép: Egy lapszám fél darabjának hiánya.	38
20. kép: A Beregi Hírlap első lapszámának kezdőoldala.	39
21. kép: A Beregi Hírlap 2018-as évének lapszámai a KMMI oldalán.....	40
22. kép: Beregszász Városi Tanácsának képviselői KMKSZ csoportjának nyilatkozata a Vörös Zászló 1990. július 7-ei lapszámában.	47
23. kép: Kovács M. és Miklovszkij Sz. beregszászi lakosok „Városunk nevééről és egyebekről...” című, a KMKSZ csoportjának nyilatkozatának bírálata a Vörös Zászló 1990. július 26-ai lapszámában.	48
24. kép: Nagy Zoltán Mihály „Két hozzászólás margójára” című cikke a Vörös Zászló 1990. augusztus 9-ei lapszámában.....	49
25. kép: Udvari István „Szunnyadó lokálpatriotizmus. Felébred-e?” című cikke a Vörös Zászló 1990. augusztus 25-ei lapszámában.	50
26. kép: A Népképviselők beregszászi városi tanácsának határozata a város történelmi nevének visszaállításáról szóló népszavazásának kiírásáról a Vörös Zászló 1990. november 17-ei lapszámában.	51
27. kép: Pukacs Bogdán, Rozdobugyko Mihail „Igazi népszavazásra van szükség!” című bírálata a Vörös Zászló 1990. november 1-ei lapszámban.....	52
28. kép: A Népképviselők Beregszászi Városának Tanácsának határozata a Beregszász történelmi nevééről szóló népszavazáshoz kapcsolódó, jóváhagyásra váró bizottságlistája a Vörös Zászló 1990. november 20-ai lapszámában.....	53
29. kép: Kiss István „Kinek van igaza?” című válaszcikke a Vörös Zászló 1990. november 22-ei lapszámában.	54
30. kép: Szavcsur Fegyir és társainak „Szavazás előtt” című bíráló cikke a Vörös Zászló 1990. november 24-ei lapszámában.	55
31. kép: A Beregszász történelmi nevééről szóló népszavazás eredményei a Vörös Zászló 1990. november 27-ei lapszámban.	55
32. kép: Az 1990-es Beregszász történelmi nevééről szóló népszavazást folyamatosan felhozó újságcikkek a Beregi Hírlap egyes lapszámaiban.....	56

33. kép: A „Rólunk írják” című cikk szövege benne a népszavazás nevével a Beregi Hírlap 1991. január 22-ei lapszámában.	57
34. kép: A „Mi a helyes: Beregovo vagy Beregszász?” cikk a Beregi Hírlap 2007. április 14-ei lapszámában.....	58
35. kép: Fogarasi „Berehovo = Beregszász” cikke a Beregi Hírlap 2010. július 17-ei lapszámában.....	59
36. kép: Beregszász történelmi nevének visszaállítása mellett kampányoló plakát a 2010 októberi népszavazás idején.	60
37. kép: A „Településeink, utcáink nevééről” című cikk a Vörös Zászló 1990. szeptember 18-ai lapszámában.....	72
38. kép: Balogh Irén „Meggyőző érvek” című cikke a Vörös Zászló 1990. szeptember 28-ai lapszámában.....	73
39. kép: „A járási és városi tanács harmadik közös ülészakán” című cikk	74
a Vörös Zászló 1990. október 11-ei lapszámában.	74
40. kép: A KMKSZ állásfoglalásának dokumentuma.	75
In. Névtani Értesítő, 1992, 14. sz, 139-140.	75
41. kép: Lizanec Péter és az Ungvári Hungarológiai Központ által megfogalmazódott pontok a kárpátaljai települések névváltoztatásáról.	78
42. kép: Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának 1991. szeptember 21-ei (balról) és 1995. március 2-ai (jobbról) rendeletei a Beregszászi járás településneveinek történelmi neveinek visszaállításáról.....	79
43. kép: Az „Újabb falvaink kapták vissza régi nevüket” című cikk a Beregi Hírlap 1995. március 16-ai lapszámában.....	80

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Az orosz lakosság alakulása Kárpátalján 1946 – 1989 között 21
2. ábra: Kárpátalja etnikai aránya 1946-ban..... 22

TÉRKÉPEK JEGYZÉKE

1. térkép: A 4. Ukrán Front hadműveletei Kárpátalján. 9
2. térkép: Kárpáti Ukrajna területe az 1945. június 29-ei egyezmény után..... 15
3. térkép: Kárpátalja járásai az 1946. január 22-ei rendeletet követően..... 17
4. térkép: Az egykori Beregszászi járás térképe feltüntetve a települések neveivel 18

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Az egykori Beregszász járás 13 településének történelmi és szovjetesített névváltozatai az 1946. június 25-ei rendelet alapján..... 24
2. táblázat: A Vörös Zászló lapszámainak ára a sajtóorgánium fennállása idején 28
3. táblázat: A Vörös Zászló felelős szerkesztői és szerkesztett lapjainak száma 28
4. táblázat: A Vörös Zászló hivatalos megnevezésének alakulása a sajtóorgánium működése során 34
5. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1945 – 1953 között..... 42
6. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1953 – 1964 között..... 43
7. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1964 – 1982 között..... 44
8. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1982 – 1984 között..... 45
9. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1984 – 1985 között..... 45
10. táblázat: Beregszász névváltozatainak előfordulása 1985 – 1990 között..... 46
11. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása 1945 – 1953 között 64
12. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása 65

1953 – 1964 között	65
13. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása	67
1964 – 1982 között	67
14. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása	68
1982 – 1984 között	68
15. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása 1984 – 1985 között	69
16. táblázat: Az egykori Beregszászi járás falvainak névhasználatának előfordulása	71
1985 – 1990 között	71
17. táblázat: A KMKSZ és a Lizanec Péter/Ungvári Hungarológiai Központ állásfoglalásának összehasonlítása	78

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

Balogh Dániel_Magyar szak_Magiszteri dolgozat_2025-3-4-81

Науковий керівник / Експерт

Автор **Аніко Чурман-Пушкеш**

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

0.46%

0.46%

КП 1

4.95%

4.95%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

14379

Кількість слів

113914

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	6
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	0
Білі знаки	Б	0
Парафрази (SmartMarks)	a	3

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2020_03_orosz_0.pdf	16 0.11 %
2	https://docplayer.hu/4708198-Karpatalja-kozigazgatasa-es-tanugyigazgatasa-1938-1944-kozott-fedinec-csilla-ungvari-allami-egyetem-magyar-filologiai-tanszek.html	12 0.08 %
3	http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2018/11/Multicult-Diversity_Book-of-Abstracts_23-10-2018.pdf	10 0.07 %
4	http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2018/11/Multicult-Diversity_Book-of-Abstracts_23-10-2018.pdf	8 0.06 %

5	https://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdzily/kafedri/kafedra-heohrafiyi-ta-turizmu/osnovni-publikacii-kafedri/	7 0.05 %
6	https://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdzily/kafedri/kafedra-heohrafiyi-ta-turizmu/osnovni-publikacii-kafedri/	7 0.05 %
7	http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2018/11/Multicult-Diversity_Book-of-Abstracts_23-10-2018.pdf	6 0.04 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з програми обміну базами даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з Інтернету (0.46 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2018/11/Multicult-Diversity_Book-of-Abstracts_23-10-2018.pdf	24 (3) 0.17 %
2	https://betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2020_03_0rosz_0.pdf	16 (1) 0.11 %
3	https://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdzily/kafedri/kafedra-heohrafiyi-ta-turizmu/osnovni-publikacii-kafedri/	14 (2) 0.10 %
4	https://docplayer.hu/4708198-Karpatalja-kozigazgatasa-es-tanugyigazgatasa-1938-1944-kozott-fedinec-csilla-ungvari-allami-egyetem-magyar-filologiai-tanszek.html	12 (1) 0.08 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Я, Балог Даніел Жолтович, підтверджую, що користувався ChatGPT (<https://chat.openai.com/>) для редагування тексту та перевірки помилок у власній роботі. Я завантажив свою роботу в повному обсязі і ввів наступні дані 15 травня 2025 року:

1. Я використовував ІІІ для зрівняльного аналізу документів КМКС і Центру Гунгарології щодо їх позиції у 1991 році стосовно назв населених пунктів.

Отримані таким чином дані 15 травня 2025 року, у м. Берегові, були використані мною для доопрацювання та перероблення тексту з метою отримання кінцевого варіанту роботи.

Балог Даніел Жолтович

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Balogh', is positioned to the right of the printed name.